

**FIRST FINANCIAL BANK AD,
PODGORICA**

**Finansijski iskazi
31. decembar 2013.
i Izvještaj nezavisnog revizora**

Podgorica, maj 2014. godine

S A D R Ž A J:	<i>Strana</i>
Izvještaj nezavisnog revizora	<i>1 – 2</i>
Finansijski iskazi	
Bilans uspjeha	<i>3</i>
Bilans stanja	<i>4</i>
Iskaz o promjenama na kapitalu	<i>5</i>
Iskaz o tokovima gotovine	<i>6</i>
Napomene uz finansijske iskaze	<i>7-49</i>

KPMG d.o.o. Podgorica
Svetlane Kane Radević 3
81000 Podgorica
Montenegro

Tel./Fax: +382 20 201 480
E-mail: info@kpmg.me
Internet: www.kpmg.me

AKCIONARIMA

FIRST FINANCIAL BANK AD, PODGORICA

Izveštaj nezavisnog revizora

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza First Financial Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: „Banka“) koji se sastoje od bilansa stanja na dan 31. decembra 2013. godine, bilansa uspjeha, iskaza o promjenama na kapitalu i iskaza o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomena, koje sadrže pregled osnovnih računovodstvenih politika i ostala objelodanjivanja.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito i objektivno prikazivanje finansijskih iskaza u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji važećim u Crnoj Gori, i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka, i za uspostavljanje takvih internih kontrola za koje se smatra da su relevantne za pripremu finansijskih iskaza, koji ne sadrže materijalno značajne greške, nastale bilo zbog pronevjere ili zbog grešaka u radu.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da na osnovu izvršene revizije izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim iskazima. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji važećim u Crnoj Gori i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi zahtijevaju da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i obavimo na način koji nam omogućuje da steknemo razumni nivo uvjerenja da finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne greške.

Revizija obuhvata obavljanje procedura u cilju prikupljanja revizorskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim iskazima. Izbor procedura zavisi od naše procjene, uključujući i procjenu rizika od materijalno značajnih grešaka u finansijskim iskazima nastalih bilo zbog pronevjere ili grešaka u radu. U procjeni rizika uzimamo u obzir interne kontrole, koje su relevantne za sastavljanje i istinito i objektivno prikazivanje finansijskih iskaza, sa ciljem kreiranja odgovarajućih revizorskih procedura, ali ne i za svrhe izražavanja mišljenja o efektivnosti primijenjenih internih kontrola. Takođe, revizija obuhvata i ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i opravdanosti značajnih procjenjivanja, koje je rukovodstvo izvršilo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i pružaju osnov za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski iskazi istinito i objektivno prikazuju finansijsko stanje Banke na dan 31. decembra 2013. godine, poslovni rezultat i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan i sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji važećim u Crnoj Gori i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezervu u odnosu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na napomene 2.4 i 4.7 u kojima je objelodanjeno da Sopstvena sredstva Banke na dan 31. decembar 2013. godine iznose EUR 4.887 hiljada što je manje od minimuma propisanog Zakonom o bankama Crne Gore koji iznosi EUR 5 miliona. Kao što je objelodanjeno u napomeni 28, u aprilu 2014. godine izvršena je dokapitalizacija Banke u ukupnom iznosu od EUR 1.500 hiljada od strane postojećih akcionara. Nakon sprovedene dokapitalizacije Banka se usaglasila sa navedenim odredbama Zakona o bankama.

Podgorica, 29. maj 2014. godine

KPMG d.o.o. Podgorica

Branko Vojnović
Ovlašćeni revizor

BILANS USPJEHA ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2013. GODINE

U hiljadama EUR	Napomena	2013.	2012.
Prihodi od kamata i slični prihodi	3.1, 5	1.698	1.472
Rashodi od kamata i slični rashodi	3.1, 5	(224)	(647)
Neto prihodi od kamata		1.474	825
Troškovi obezvređenja	3.3, 6	165	(885)
Troškovi rezervisanja	3.3, 6	-	2
Prihodi od naknada i provizija		460	443
Rashodi od naknada i provizija		(181)	(149)
Neto prihodi od naknada i provizija		279	294
Neto dobiti / (gubici) od kursnih razlika	3.2,	10	(17)
Troškovi zaposlenih	3.15, 7	(1.219)	(1.174)
Opšti administrativni troškovi	8	(715)	(782)
Troškovi amortizacije	3.9, 9	(172)	(144)
Ostali rashodi	10	(131)	(2)
Ostali prihodi	11	371	1.757
OPERATIVNI PROFIT/ (GUBITAK)		62	(126)
Porez na prihod		-	-
NETO PROFIT		62	(126)

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane rukovodstva First financial banke AD, Podgorica.

Podgorica, 29. maj 2014. godine

U IME FIRST FINANCIAL BANK AD, PODGORICA

Predrag Drecun
Glavni izvršni direktor

Kolja Krčić
Izvršni direktor

Napomene na stranama od 7 do 49 su sastavni dio ovih finansijskih iskaza

BILANS STANJA NA DAN 31. DECEMBRA 2013. GODINE

U hiljadama EUR	Napomena	2013.	2012. KORIGOVANO
A K T I V A			
Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka	3.4, 12	2.255	1.937
Kredit i potraživanja od banaka	3.5, 3.6, 13	3.480	5.087
Kredit i potraživanja od klijenata	3.5, 3.6, 14	14.904	13.813
Investicione HOV koje se drže do dospjeća	3.8, 15	400	150
Nekretnine, postrojenja i oprema	3.9, 16	667	344
Nematerijalna sredstva	3.11, 17	135	151
Ostala finansijska potraživanja	18	176	70
Ostala poslovna potraživanja	3.10, 19	4.419	2.523
UKUPNA SREDSTVA		26.436	24.075

P A S I V A			
Depoziti banaka	3.12	-	9
Depoziti klijenata	3,12, 20	16.671	15.079
Pozajmljena sredstva od banaka	21	2.864	3.308
Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata	22	1.296	150
Rezerve	3.6	1	1
Ostale obaveze	23	131	117
Subordinisani dug	24	1.000	1.000
Ukupne obaveze		21.963	19.664
Kapital			
Akcijski kapital	25	12.214	12.214
Neraspoređena dobit		(7.904)	(7.778)
Dobitak/(gubitak) tekuće godine		62	(126)
Ostale rezerve		101	101
Ukupan kapital		4.473	4.411
UKUPNI KAPITAL I OBAVEZE		26.436	24.075

Vanbilansna evidencija	2013.	2012.
Neopozive obaveze za davanje kredita	57	209
Neopozivi dok. akreditivi izadati za ino plaćanje	20	13
Izdane platve garancije	634	671
Kolateral po osnovu potraživanja	45.616	39.075
UKUPNO VANBILANSNA EVIDENCIJA	46.327	39.968

Ovi finansijski iskazi su odobreni od strane rukovodstva First financial banke AD, Podgorica.

Podgorica, 29. maj 2014. godine

U IME FIRST FINANCIAL BANK AD, PODGORICA

 Predrag Drecun
 Glavni izvršni direktor

 Kolja Krčić
 Izvršni direktor

Napomene na stranama od 7 do 49 su sastavni dio ovih finansijskih iskaza

**ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2013. GODINE**

U hiljadama EUR	Aktionarski kapital	Ostale rezerve	Gubitak	Ukupno
Stanje 1. januara 2012. godine	12.214	-	(7.778)	4.436
Gubitak tekuće godine	-	-	(126)	(126)
Stanje 31.12.2012. godine	12.214	-	(7.904)	4.310
Korekcija stanja na dan 31. decembra 2012. godine – Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu – evidentirano na dan 1. januara 2013.	-	101	-	101
Korigovano stanje na dan 1. januara 2013.	12.214	101	(7.904)	4.411
Dobitak tekuće godine	-	-	62	-
Stanje 31. decembra 2013. godine	12.214	101	(7.842)	4.473

Napomene na stranama od 7 do 49 su sastavni dio ovih finansijskih iskaza

**ISKAZ O PROMJENAMA U NOVČANIM TOKOVIMA
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2013. GODINE**

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Tokovi gotovine iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi po osnovu kamata i slični prihodi	1.607	1.470
Odlivi po osnovu kamata i slični odlivi	(188)	(949)
Prilivi po osnovu naknada i provizija	477	471
Odlivi po osnovu naknada i provizija	(181)	(148)
Odlivi po osnovu zarada zaposlenih i troškova za dobavljače	(1.890)	(1.794)
(Povećanje)/smanjenje kredita i ostale aktive	(3.668)	(2.657)
Prilivi/(odlivi) po osnovu depozita i ostalih obaveza	2.006	3.249
Ostali prilivi	90	-
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz poslovnih aktivnosti	(1.747)	(358)
Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kupovina nekretnina i opreme	(253)	(104)
Kupovina nematerijalnih ulaganja	(202)	(68)
Državni zapisi	(250)	296
Prilivi od prodaje materijalne i dugotrajne imovine	465	-
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz aktivnosti investiranja	(240)	124
Tokovi gotovine iz finansijskih aktivnosti		
Povećanje/ (smanjenje) pozajmljenih sredstava	687	619
Neto prilivi/(odlivi) gotovine iz aktivnosti finansiranja	687	619
Efekat kursnih razlika na gotovinu i gotovinske ekvivalente	11	(17)
Neto povećanje/(smanjenje) gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(1.289)	368
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	7.024	6.656
Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda	5.735	7.024

Napomene na stranama od 7 do 49 su sastavni dio ovih finansijskih iskaza

1. Osnovni podaci o banci

- 1.1. First Financial Bank AD, Podgorica (u daljem tekstu: Banka) je osnovana 18. oktobra 2007. godine. Sjedište Banke je u Podgorici, Ulica 19. decembar – Gradski Stadion.

Banka je od Centralne banke Crne Gore dobila odobrenje za rad (Rješenje broj 0101-2933/3-2 od 12.07.2007. godine).

Banka je registrovana kao akcionarsko društvo 18.10.2007 godine. RegistarSKI broj Banke u Centralnom registru Privrednog suda je 4-0008441/007.

Banka je kod Komisije za hartije od vrijednosti upisana u Registar emitenata hartija od vrijednosti pod brojem 472 (Rješenje broj 02/3-33/2-07 od 31.10.2007. godine).

- 1.2. U skladu sa Zakonom o bankama, Odlukom o osnivanju i Statutom Banka obavlja bankarske poslove, odnosno poslove primanja novčanih depozita i odobravanja kredita za sopstveni račun.

Pored navedenih poslova, Banka može obavljati i sljedeće poslove:

1. izdavanje garancije i preuzimanje drugih vanbilansnih obaveza;
2. kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeiting i dr.);
3. izdavanje, obrada i evidentiranje platnih instrumenata;
4. platni promet u zemlji i sa inostranstvom, u skladu sa propisima kojima se uređuje platni promet;
5. finansijski lizing;
6. poslove sa hartijama od vrijednosti, u skladu zakonom kojim se uređuju hartije od vrijednosti;
7. trgovanje u svoje ime i za svoj račun ili za račun klijenta: stranim sredstvima plaćanja uključujući mjenjačke poslove finansijskim derivativima;
8. depo poslove;
9. izradu analiza i davanje informacija i savjeta o kreditnoj sposobnosti privrednih; društava i preduzetnika i drugim pitanjima u vezi poslovanja;
10. iznajmljivanje sefova;
11. poslove koji su dio bankarskih poslova, pomoćne poslove u odnosu na poslove Banke, poslove neposredno povezane sa poslovima Banke u skladu sa Statutom.

Banka može, uz prethodno odobrenje Centralne banke, obavljati i druge poslove, u skladu sa zakonom.

Na dan 31. decembra 2013. godine, Banku čine centrala u Podgorici, 2 filijale u Podgorici kao i filijala na Svetom Stefanu.

Na dan 31. decembra 2013. godine Banka ima 52 zaposlenih radnika (31. decembra 2012. godine: 49 zaposlenih).

Članovi Odbora direktora Banke na dan 31.12.2013. godine su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Božo Milatović	Predsjednik
Kotsikopoulos Ioannis	Član
Lian Choon Beng	Član
Predrag Drecun	Član
Biljana Đuranović	Član

Izvršni direktori Banke na dan 31.12.2013. godine su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Predrag Drecun	Glavni izvršni direktor
Kolja Krcić	Izvršni direktor

Članovi Odbora za reviziju na dan 31. decembra 2013. godine su:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Stylianos Katevatis	Predsjednik
Petros Stathis	Zamjenik predsjednika
Niki Pantzali	Član

Članovi Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom na dan 31.12.2013. godine:

<u>Ime i prezime</u>	<u>Funkcija</u>
Predrag Drecun	Glavni izvršni direktor
Kolja Krcić	Izvršni direktor
Mirza Redžepagić	Saradnik u službi sredstava

Na dan 31. decembra 2013. godine Interni revizor Banke je Vladimir Zloković

2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijski iskazi prikazani na stranama 3 do 6 sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji ("Sl. list CG", br. 69/05, 80/08, 32/11), Zakonom o bankama („Sl. list CG” br. 17/08, 44/10 i 40/11) i ostalim podzakonskim aktima.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih iskaza primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim, bankarskim i poreskim propisima Crne Gore.

Zvanična valuta u Crnoj Gori i funkcionalna valuta Banke je euro (EUR).

Tokom 2012. godine Savjet Centralne banke Crne Gore donio je više podzakonskih akata koji su stupili na snagu 1. januara 2013. godine. Glavne izmjene regulative kojom se reguliše bankarsko poslovanje odnose se na: novu formu finansijskih iskaza, promjene kontnog okvira, vrednovanje stavki bilanse aktive i vanbilansnih stavki u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, uvođenje koncepta potencijalne rezerve za kreditne gubitke, definisanje adekvatnog kolaterala, povezanosti između dva ili više lica, uvođenje interne evidencije, definisanje razlike između potencijalnih rezervi i ispravki vrijednosti kao odbitne stavke od kapitala pri obračunu sopstvenih sredstava.

Priloženi finansijski iskazi pripremljeni su u skladu sa Odlukom o sadržaju, rokovima i načinu sačinjavanja i dostavljanja finansijskih izvještaja banaka ("Sl. list CG", br. 15/2012 i 18/2013) koja propisuje novu formu obrazaca za 2013. godinu. U skladu sa ovom Odlukom i Odlukom o kontnom okviru za banke ("Sl. list Crne Gore", br. 55/12) uporedni podaci za 2012. godinu reklasifikovani su kako bi bili uporedivi sa formom izvještavanja za 2013. godinu.

Prema Uputstvu o načinu evidentiranja rezervacija za potencijalne kreditne gubitke, ispravki vrijednosti i otpisanih stavki bilansne aktive pri utvrđivanju početnog stanja u poslovnim knjigama banaka za 2013. godinu („Sl. list CG” br. 61/2012) Banka je izvršila sljedeća evidentiranja:

- potraživanja (kredit i kamate) koja su u skladu sa važećom regulativom bila klasifikovana u vanbilansnu evidenciju prenjeta su u bilans stanja,
- sva potraživanja za koja su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12, 55/12 i 57/13) otpisana su i evidentirana u internoj evidenciji,
- otvaranje računa rezervi za procijenjene gubitke u okviru kapitala i rezervi (konto 3025) na kojem je formirano saldo na 1.1.2013. godine kao razlika između izdvojenih rezervacija za potencijalne gubitke po stavkama bilansne aktive, naknade za kreditne gubitke po vanbilansnim stavkama, rezervacija izdvojenih po osnovu klasifikacije kredita u klasifikacionu grupu "E" i rezervacija po suspendovanoj kamati (potražni promet) i zbira ispravki vrijednosti i rezervisanja za gubitke (dugovni promet).

U prikazanim finansijskim iskazima izvršene su korekcije bilansa stanja na dan 31. decembra 2012. godine za pomenute efekte knjiženja na dan 1. januar 2013. godine, radi uporedivosti pozicija bilansa stanja.

Efekti knjiženje na dan 1. januar 2013. godine prikazani su u tabeli:

U hiljadama EUR	Kredit i potraživanja od klijenata	Kamate i naknade	Vanbilansna evidencija	Ukupno
Knjigovodstveno evidentiranje potraživanja evidentiranih u vanbilansnoj evidenciji	216	48	-	264
Evidentiranje rezervacija za potencijalne gubitke izdvojenih zaključno sa 31.12.2012. godine	627	2	6	635
Ispravka vrijednosti potraživanja i rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi	(785)	(13)	-	(798)
Efekat na kapital na dan 1. januar 2013. godine	58	37	6	101

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa. Ove procjene se najvećim dijelom odnose na: procjene iznosa rezervisanja po kreditima i kamatama, rezervisanja za depozite kod drugih banaka i vanbilansne stavke.

2.3. Zvanična valuta izvještavanja

Finansijski izvještaji Banke su iskazani u hiljadama eura (EUR), koji je funkcionalna valuta Banke i zvanična valuta u kojoj se podnose finansijski iskazi u Crnoj Gori. Osim ako nije drugačije naznačeno, svi iznosi su navedeni u EUR zaokruženi u hiljadama.

2.4. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji pretpostavlja da će Banka nastaviti da posluje tokom neograničenog vremenskog perioda u doglednoj budućnosti. Banka je u 2013. godini ostvarila neto profit u iznosu od EUR 62 hiljada (2012. godine: neto gubitak EUR 126 hiljada). Akumuliran gubitak Banke na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 7.842 hiljade (2012. godine: akumulirani gubitak EUR 7.904) i u značajnoj mjeri utiče na smanjenje kapitala Banke. Sopstvena sredstva Banke na dan 31. decembra 2013. iznose EUR 4.887 hiljada i ispod su zakonski propisanog minimuma koji iznosi EUR 5 miliona. Kao što je objelodanjeno u napomeni 28, u aprilu mjesecu 2014. godine izvršena je dokapitalizacija Banke u iznosu od EUR 1.500 hiljada čime je ispunjen zakonski uslov da iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala.

3. Pregled značajnih računovodstvenih politika

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata i naknada

Prihodi i rashodi po osnovu kamata, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda.

Prihodi i rashodi od naknada nastali su pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, a u iskazu o ukupnom rezultatu se evidentiraju u trenutku pružanja, odnosno korišćenja usluga.

Prihodi po osnovu naknada za odobravanje kredita se u skladu sa zahtjevima MRS 18 "Prihodi" i MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje”, smatraju sastavnim dijelom kontinuiranog angažovanja kod rezultujućeg finansijskog instrumenta, i shodno tome razgraničavaju se i priznaju kao korekcija prinosa, proporcionalnim metodom.

3.2. Preračunavanje stranih valuta

(a) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

(b) Funkcionalna i valuta izvještavanja

Stavke uključene u finansijske iskaze Banke se odmjeravaju korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kom Banka posluje (funkcionalna valuta). Ovi finansijski iskazi su prikazani u eurima ("EUR") koji predstavljaju funkcionalnu valutu i valutu prikazivanja finansijskih iskaza Banke (izvještajna valuta).

3.3. Troškovi obezvređenja i rezervisanja

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Službeni list CG", br. 22/12, 55/12 i 57/13), Banka počevši od 1. januara 2013. godine primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Shodno ovoj Odluci Banka je na teret rashoda iskazala ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama.

3.4. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju gotovina, sredstva kod Centralne banke Crne Gore i sredstva na računima kod drugih banaka.

3.5. Krediti

Kreditni odobreni od strane Banke evidentiraju se u poslovnim knjigama u momentu prenosa sredstava korisniku kredita.

Kreditni su iskazani u iskazu o finansijskoj poziciji u visini odobrenog plasmana, umanjenog za otplaćenu glavnica i ispravku vrijednosti koja je zasnovana na procjeni konkretno

identifikovanih rizika za pojedine plasmane i rizika za koje iskustvo ukazuje da su sadržani u kreditnom portfoliju.

U procjeni navedenih rizika rukovodstvo Banke primjenjuje sopstvenu metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama koja je objelodanjena u napomeni 3.6.

3.6. Ispravka vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list Crne Gore", 22/12 od 23.04.2012, 55/12 od 02.11.2012. i 57/13 od 16.12.2013.), počevši od 01. januara 2013. godine, Banka je dužna da uspostavi i primjenjuje metodologiju za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama.

Za stavke bilansne aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, Banka vrši procjenu obezvređenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke).

U skladu sa sopstvenom metodologijom, Banka je sva finansijska sredstva podijelila u grupe (portfolija) sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika, a imajući u vidu trenutnu veličinu i strukturu kreditnog portfolija Banke, segmentacija je izvršena na: Plasmane Corporate klijentima (Pravna lica i Preduzetnici) i Plasmane Retail klijentima. Banka na dan izvještavanja, utvđuje da li je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva.

Shodno usvojenoj *Metodologiji za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama*, Banka utvđuje da li postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti za sva finansijska sredstva koja smatra pojedinačno značajnim. Polazeći od veličine i prirode kreditnog portfolija, Banka pojedinačno značajnim potraživanjem smatra ukupnu bruto izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća od EUR 20.000, plasman je prepoznat kao pojedinačno značajan, jer postoji kašnjenje u izmirivanju obaveza iznad utvrđenog limita za pravna i fizička lica ili postoje ostali objektivni dokazi obezvređenja

Iznos obezvređenja u skladu sa sopstvenom metodologijom se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstava i sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova diskontovanih ugovorenom efektivnom kamatnom stopom. Procjena klijenta sastoji se od procjene budućih novčanih tokova. Očekivane buduće novčane tokove čine: budući novčani tokovi iz naplate kredita i budući novčani tokovi iz naplate kolaterala.

Procjena obezvređenja bilansne aktive i vanbilansnih stavki na grupnoj osnovi odnosi se na: potraživanja koja pripadaju grupi malih potraživanja i potraživanja koja su pojedinačno značajna, ali za koje pojedinačno nije utvrđeno obezvređenje.

3.7. Rezervacije za potencijalne gubitke

Polazeći od kriterijuma kao što su: kreditna sposobnost korisnika kredita, urednosti dužnika u izmirivanju obaveza, kvaliteta kolaterala i drugih relevantnih faktora, Banka vrši obračun rezervacija, na mjesečnoj osnovi na stavke aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku.

Banka je dužna da, zavisno od vjerovatnoće ostvarivanja gubitka, stavku aktive klasifikuje u jednu od slijedećih klasifikacionih grupa:

Klasifikaciona grupa A (Dobra aktiva) - klasifikuje se kredit i druga potraživanja kod kojih postoje čvrsto dokumentovani dokazi da će biti naplaćeni u skladu sa ugovorenim uslovima u punom iznosu;

Klasifikaciona grupa B (Aktiva sa posebnom napomenom), sa podgrupama B1 i B2 - klasifikuje se kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, ali taj kredit mora biti predmet posebne pažnje banke, jer bi potencijalni rizik, ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva u pogledu njegove naplate.

Klasifikaciona grupa C (Substandardna aktiva), sa podgrupama C1 i C2 - klasifikuje se kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu otplatu.

Klasifikaciona grupa D (Sumnjiva aktiva) klasifikuje se kredit za koji je naplata u cjelosti, imajući u vidu kreditnu sposobnost dužnika, vrijednost i mogućnost realizacije kolaterala, malo vjerovatna.

Klasifikaciona grupa E (Gubitak) klasifikuje se kredit koje će biti u potpunosti nenaplativ, ili će biti naplaćen u neznatnom iznosu.

Na stavke bilansne aktive i vanbilansne stavke Banka obračunava rezervacije za potencijalne gubitke, primjenom slijedećih procenata, i to: A-0%, B1-2%, B2-7%, C1-20%, C2-40%, D-70% i E-100%.

Obračun rezervacija vrši se na mjesečnoj osnovi.

Banka je dužna da utvrđuje razliku između iznosa rezervacija za potencijalne gubitke, obračunatog u skladu Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke, izračunatog primjenom sopstvene metodologije. Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke predstavlja odbitnu stavku od sopstvenih sredstava banke.

Banka je razvila sveobuhvatnu strategiju postupanja sa nekvalitetnim kreditima za period od tri godine i utvrdila godišnje ciljeve vezane za smanjenje nivoa nekvalitetnih kredita (operativni ciljevi). „Nekvalitetnim kreditima“ smatraju se krediti koje je Banka primjenom propisanih kriterijuma iz Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom klasifikovala u klasifikacionu grupu „C“, „D“ ili „E“. Ova Strategija ima za cilj da kroz adekvatno praćenje strukture i kvaliteta kreditnog portfolija i kreditnog rizika koji proizilazi iz kreditnog portfolija, obezbijedi adekvatno upravljanje nekvalitetnim kreditima. Pozitivni efekti koje Banka ostvaruje odnose se na a) povećanje stabilnosti putem smanjenja nivoa rezervacija, povećanja razumne vjerovatnoće otplate kredita, a u krajnjem uspostavljanje djelotvornijeg sistema upravljanja rizicima što doprinosi očuvanju kapitala i b) ublažavanje gubitaka - posredstvom djelotvornog restrukturiranja (održivi zajmoprimci) i brzine oporavka.

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom u bankama ("Sl. list Crne Gore", 22/12 od 23.04.2012, 55/12 od 02.11.2012. i 57/13 od 16.12.2013.), ako su ispunjeni uslovi za isključivanje potraživanja iz bilansa banke, banka je dužna da to potraživanje otpiše i da ga, u visini dugovanog iznosa, vodi u internoj evidenciji do okončanja postupka naplate. Isključivanje potraživanja iz bilansa banke vrši se u slučajevima: ako Banka u postupku naplate potraživanja ocijeni da vrijednost potraživanja mjerena po amortizacionoj vrijednosti neće biti nadoknađena i da su ispunjeni uslovi za prestanak priznavanja finansijskog sredstva, što uključuje i sljedeće slučajeve:

- 1) za neobezbijedeno potraživanje: - kada je nad dužnikom otvoren stečajni postupak koji traje duže od jedne godine, ili - ako dužnik kasni sa plaćanjem duže od dvije godine;
- 2) za obezbijedeno potraživanje, kada dužnik kasni sa plaćanjem duže od četiri godine, odnosno ako banka u tom periodu nije primila nijednu uplatu od realizacije kolaterala.

3.8. Investicione hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea

Hartije od vrijednosti koji se drže do dospijea predstavljaju hartije od vrijednosti za koje postoji namjera i mogućnost držanja do isteka roka dospijea. Hartije od vrijednosti koji se drže do dospijea predstavljaju ulaganja u državne zapise Vlade Crne Gore. Sve hartije od vrijednosti se inicijalno evidentiraju po nabavnoj vrijednosti. Na datum bilansa stanja hartije od vrijednosti koje se drže do dospijea iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti koja predstavlja sadašnju vrijednost budućih tokova gotovine.

3.9. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenje i oprema predstavljaju opremu i ostala sredstva koja su u funkciji poslovanja Banke.

Nekretnine, postrojenja i oprema se vode po nabavnoj vrijednosti koja se sastoji od nabavne cijene uvećane za zavisne troškove nabavke, a umanjene za trgovinske popuste i rabate.

Amortizacija ovih sredstava obračunava se po proporcionalnom metodu primjenom stopa izračunatih na osnovu procijenjenog vijeka trajanja sredstva.

Primijenjene godišnje stope amortizacije su:

	<u>%</u>
Građevinski objekti	3
Računari i računska oprema	20
Namještaj i oprema	11
Motorna vozila	15
Ostalo	15

3.10. Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja

Stečenu aktivu čine nekretnine i ostala sredstva stečena od dužnika zbog neplaćenog duga. Stečene nekretnine su vrednovane u visini nenaplaćenih potraživanja. Zemljište, građevinski objekti i oprema nad kojima je Banka stekla vlasništvo po osnovu naplate potraživanja (koja ne ispunjavaju uslove priznavanja u okviru pozicije sredstva namijenjena prodaji u skladu sa zahtjevima MSFI 5) iskazuju se na poziciji "Ostala aktiva".

3.11. Nematerijalna sredstva

Nematerijalnu imovine čine kompjuterski softver koji se vrednuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti po osnovu amortizacije i za eventualnu ispravku vrijednosti po osnovu obezvređenja. Nematerijalna imovina se otpisuje po stopi od 30% godišnje.

3.12. Depoziti

Depoziti se prikazuju u visini deponovanih iznosa koji mogu biti uvećani za obračunatu kamatu, što zavisi od obligacionog odnosa između deponenta i Banke.

Depoziti u devizama se prikazuju u EUR, prema srednjem kursu valuta važećem na dan 31. decembra 2013. godine.

3.13. Oporezivanje

Oporezivanje je sprovedeno u skladu sa zakonima Crne Gore. Banka plaća porez na dobit, porez na imovinu, poreze i doprinose na zarade i ostale poreze. Osnovicu poreza na dobit predstavlja oporeziva dobit poreskog obveznika. Oporeziva dobit se utvrđuje usklađivanjem dobiti u bilansu uspjeha. Stopa poreza je proporcionalna i iznosi 9% poreske osnovice.

Zakon o porezu na dobit utvrđuje da gubitak po osnovu poreskog bilansa u tekućoj godini ne može da se prenese unazad. Međutim, gubici po poreskom bilansu tekuće godine mogu da smanje oporezivu dobit budućeg perioda (izuzev ako gubitak proističe iz kapitalnih gubitaka ili dobitaka), ali u periodu ne dužem od 5 godina.

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na datum bilansa stanja se koriste za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobit. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i poreske gubitke i kredite, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporeziva dobit od koje se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

3.14. Pravična (fer) vrijednost

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, ako i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, a kako to zahtijevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja. Za iznos identifikovanih procijenjenih rizika da knjigovodstvena vrijednost neće biti realizovana, vrši se obezvrjeđenje na osnovu odluke rukovodstva Banke.

Po mišljenju rukovodstva Banke, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore i propisima Centralne banke Crne Gore koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

3.15. Naknade zaposlenima

Doprinosi kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

Obaveze po osnovu otpremnina

U skladu sa Kolektivnim ugovorom, Banka je u obavezi da prilikom odlaska u penziju zaposlenom isplati otpremninu u visini 6 prosječnih zarada zaposlenih u Banci koja važi u mjesecu u kojem se vrši isplata.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

4.1. Uvod

Uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja rizicima ima za cilj da obezbijedi:

- Identifikaciju rizika koji proizilaze iz postojećih, kao i rizika koji mogu proizaći iz novih poslovnih proizvoda i aktivnosti;
- Mjerenje rizika kroz uspostavljanje mehanizama i procedura za tačnu i blagovremenu procjenu rizika;
- Praćenje i analiziranje rizika;
- Kontrolisanje rizika, limitiranjem i minimiziranjem rizika.

Adekvatno upravljanje rizicima postiže se poštovanjem sledećih principa i to:

- 1) Uspostavljanjem korporativnog okvira za upravljanje rizicima;
- 2) Uspostavljanjem jasne i funkcionalne organizacione strukture Banke, sa precizno razgraničenim nadležnostima i ovlašćenjima organizacionih jedinica i djelova;
- 3) Preuzimanje određenog nivoa rizika, koje je neophodno za uspješno ispunjenje postavljenih ciljeva, uz uspostavljanje efikasnog okvira za upravljanje rizicima, koji omogućava kontinuiran razvoj Banke;
- 4) Kontinuiranim osposobljavanjem i usavršavanjem aktera internih kontrola;
- 5) Preventivnim praćenjem i djelovanjem na osnovne faktore rizika;
- 6) Unapređenjem i razvojem informacionog sistema Banke;
- 7) Edukacijom zaposlenih.

4.2. Kategorije rizika

Banka adekvatnim politikama, procesima, metodama, uspostavljenim limitima osigurava aktivan pristup upravljanju sledećim rizicima, i to:

- 1) Kreditnom riziku;
- 2) Riziku likvidnosti;
- 3) Tržišnim rizicima;
- 4) Operativnom riziku;
- 5) Riziku kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti Banke;
- 6) Riziku zemlje;
- 7) Ostalim rizicima (reputacioni, rizik usklađenosti i dr.).

Rizik likvidnosti predstavlja vjerovatnoću da banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili vjerovatnoću da će banka za izmirivanje dospjelih obaveza morati pribavljati novčana sredstva uz značajne troškove.

Kreditni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke zbog dužnikovog neispunjavanja obaveza prema banci. Osnovni cilj upravljanja kreditnim rizikom je maksimizacija odnosa prinosa i rizika Banke i postiže se upravljanjem rizikom na nivou kreditne partije (individualni pristup) i na nivou portfolija (generalni pristup).

Tržišni rizik predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim u bilansu i vanbilansu banke, uzrokovana promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursevima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i rizicima povezanim sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu. Obuhvata: pozicijski rizik (cjenovni i rizik kamatne stope); devizni rizik i robni rizik.

Operativni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka u poslovanju Banke, usled neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti Banku gubitku, uključujući i pravni rizik.

Banka upravlja rizikom kamatne stope koji ne proizilazi iz trgovačkih aktivnosti banke, na način što procjenjuje sve značajne izvore rizika kamatne stope (neusklađenost dospijeća, rizik krive prinosa, bazni rizik, opcijski rizik); određuje inpute (npr. kamatne stope, vrijeme do sljedeće promjene kamatnih stopa, ugrađene opcije i dr.) koji na odgovarajući način odražavaju uticaj promjena kamatnih stopa na rizik kamatne stope iz bankarske knjige.

Rizik zemlje predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitka za Banku zbog nemogućnosti naplate potraživanja od lica izvan Crne Gore, iz razloga koji su vezani za politički, socijalni i ekonomski ambijent zemlje u kojoj se nalazi sjedište, odnosno prebivalište dužnika (u daljem tekstu: zemlja dužnika).

Ostali rizici kojima je Banka izložena u poslovanju jesu: reputacioni, rizik usklađenosti, rizik koncentracije, rezidualni rizik, sistemski, strateški, makroekonomski i drugi. Reputacioni rizik - predstavlja postojeći ili potencijalni rizik u odnosu na prihode i kapital banke koji proizilazi iz nepovoljne percepcije slike banke od strane klijenata, drugih ugovornih strana, akcionara, javnosti, investitora ili regulatora. Strateški rizik – predstavlja postojeći ili potencijalni rizik u odnosu na prihode i kapital koji proizilazi iz promjena u poslovnom okruženju i iz nepovoljnih poslovnih odluka, neodgovarajuće implementacije odluka i nedostatka adekvatnog odgovora na promjene u poslovnom okruženju. Sistemski rizik - predstavlja rizik koji nastaje u slučaju problema u cjelokupnom finansijskom sektoru, koji može dovesti do nestabilnosti finansijskog sistema u cjelini. Makroekonomski rizik - rizik koji nastaje u slučaju negativnih kretanja u cjelokupnom privrednom okruženju.

Odbor direktora Banke posredstvom strategija, politika, procedura, smjernica i ostalih akata iz oblasti upravljanja rizicima uspostavlja i održava sistem upravljanja rizicima. Svoju funkciju ostvaruje direktno i/ili posredstvom tijela Odbora direktora i višeg menadžmenta Banke. Banka ima 4 tijela Odbora direktora, i to: Odbor za reviziju, Kreditni odbor, ALCO i Odbor za razvoj i upravljanje promjenama informacionog sistema. Služba za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima odgovorna je za upravljanje svim rizicima na nivou Banke, praćenje izloženosti Banke pojedinim rizicima, davanje preporuka za definisanje pojedinih limita i kontrola, ažuriranje politika i procedura za upravljanje rizicima.

4.3. Kreditni rizik

Upravljanje

Banka je izložena kreditnom riziku. Kreditni rizik je identifikovan kao najznačajniji rizik u portfoliju Banke. Predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke zbog dužnikovog neispunjavanja obaveza prema banci.

Strateško opredjeljenje Banke usmjereno je ka povećanju učešća plasmana manjih iznosa odobrenih malim i srednjim preduzećima i građanima; pružanju finansijske podrške zdravim projektima (klijentima i sektorima malih i srednjih preduzeća) i osiguranju optimalne diversifikacije rizika i izvora prihoda u pravcu povećanja rentabilnosti i segmentu pružanja postojećih proizvoda i usluga, kao i promovisanju i afirmaciji novih. Shodno strateškom opredjeljenju, Banka upravlja preuzetim kreditnim rizikom na način što uspostavlja limite u odnosu na velike kredite, pojedinačne korisnike kredita, povezana lica i djelatnost. Upravljanje kreditnim rizikom prije odobrenja kredita zasniva se na adekvatnoj procjeni dužnikove kreditne sposobnosti, kao i pravne valjanosti kolaterala u skladu sa interno utvrđenim i zakonskim limitima u poslovanju. Svi plasmani iznad propisanog limita treba da budu odobreni od strane Odbora direktora Banke.

Upravljanje izloženošću kreditnim rizikom vrši se redovnim analiziranjem kreditne sposobnosti klijenata da otplaćujuju dospjele obaveze po osnovu glavnice, kamata i naknada, kontrolom namjenske upotrebe sredstava i vrijednosti kolaterala (sredstva obezbjeđenja po kreditu).

Banka je izložena kreditnom riziku, odnosno riziku neispunjenja obaveza dužnika po osnovu sledećih stavki aktive i vanbilansnih stavki, kao što su: krediti i potraživanja od klijenata (uključujući kamate i naknade), izdate garancije; date kreditne obligacije (odobreni a neiskorišćeni krediti) i nepokrivena kreditna pisma (akreditivi).

Klasifikacija stavki bilansne aktive i vanbilansnih stavki

Polazeći od kriterijuma kao što su: kreditna sposobnost korisnika kredita, urednosti dužnika u izmirivanju obaveza, kvaliteta kolaterala i drugih relevantnih faktora, Banka vrši obračun rezervacija, na mjesečnoj osnovi na stavke aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku.

Obračun ispravke vrijednosti stavki aktive i vanbilansnih stavki

Za stavke bilansne aktive i vanbilansa po osnovu kojih je izložena kreditnom riziku, Banka vrši procjenu obezvređenja (za stavke bilansne aktive), odnosno procjenu vjerovatnog gubitka (za vanbilansne stavke). U skladu sa sopstvenom metodologijom, Banka je sva finansijska sredstva podijelila u grupe (portfolija) sa sličnim karakteristikama kreditnog rizika, a imajući u vidu trenutnu veličinu i strukturu kreditnog portfolija Banke, segmentacija je izvršena na: Plasmane Corporate klijentima (Pravna lica i Preduzetnici) i Plasmane Retail klijentima. Banka na dan izvještavanja, utvđuje da li je došlo do umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva. Objektivni dokazi koji ukazuju da je došlo do obezvređenja plasmana jesu:

- Značajne finansijske teškoće dužnika;
- Kršenje Ugovora/odnosno kašnjenje ili neizmirivanje kamate ili glavnice;
- Banka odobrava dužniku, zbog ekonomskih ili pravnih razloga koje se odnose na finansijske teškoće dužnika, koncesiju koju zajmodavac u suprotnom ne bi razmatrao;
- Postaje vjerovatno da će dužnik ući u stečaj ili finansijsku reorganizaciju;
- Vidljivi podaci koji ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje budućih novčanih tokova grupe ili finansijskih sredstava od inicijalnog priznavanja tih sredstava, iako se još

uvijek smanjenje ne može identifikovati sa pojedinačnim finansijskim sredstvom u grupi, uključujući: a) nepovoljne promjene u statusu plaćanja dužnika ili dužnika u grupi (odnosno povećanja broja zaostalih plaćanja zbog problema u sektoru) i b) negativne tržišne uslove gdje klijent posluje;

- Restrukturiranje kredita – ukoliko su uslovi ugovora modifikovani u korist dužnika, bez opravdanosti kroz poboljšanje kreditne sposobnosti ili promjene u tržišnim cijenama (odnosno kamatnim stopama). Ovi restrukturirani krediti takođe uključuju kredite koji nijesu u skladu sa opštom Kreditnom politikom Banke, po kojoj se odobravaju novi plasmani;
- Pogoršanje likvidnosti klijenta/smanjenje obrtnog kapitala;
- Značajno smanjenje osnovnih sredstava;
- Gubitak iznad visine kapitala;
- Značajno smanjenje kapitala;
- Pokretanje sudskih sporova protiv dužnika;
- Blokada računa;
- Ostale relevantne informacije.

Shodno usvojenoj *Metodologiji za procjenu obezvređenja bilansne aktive i vjerovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama*, Banka utvrđuje da li postoji objektivni dokaz o umanjuju vrijednosti za sva finansijska sredstva koja smatra pojedinačno značajnim. Polazeći od veličine i prirode kreditnog portfolija, Banka pojedinačno značajnim potraživanjem smatra ukupnu bruto izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica koja je veća od EUR 20.000, plasman je prepoznat kao pojedinačno značajan, jer postoji kašnjenje u izmirivanju obaveza iznad utvrđenog limita za pravna i fizička lica ili postoje ostali objektivni dokazi obezvređenja.

Iznos obezvređenja u skladu sa sopstvenom metodologijom se računa kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstava i sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova diskontovanih ugovorenom efektivnom kamatnom stopom. Procjena klijenta sastoji se od procjene budućih novčanih tokova. Očekivane buduće novčane tokove čine: budući novčani tokovi iz naplate kredita i budući novčani tokovi iz naplate kolaterala.

Procjena obezvređenja bilansne aktive i vanbilansnih stavki na grupnoj osnovi odnosi se na: potraživanja koja pripadaju grupi malih potraživanja i potraživanja koja su pojedinačno značajna, ali za koje pojedinačno nije utvrđeno obezvređenje.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku:

Bilansne stavke (u hiljadama EUR)	2013.	2012.
Kreditni i potraživanja od klijenata (uključujući kamate i naknade)	15.534	14.334
Sredstva i depoziti kod banaka	3.480	4.687
Hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća	400	150
	19.414	19.171
Vanbilansne stavke		
Izdane garancije	634	671
Date kreditne obligacije	57	209
Nepokriveni akreditivi	20	13
	711	893
Ukupna izloženost kreditnom riziku	20.125	20.064

Izloženost kreditnom riziku djelimično se kontroliše pribavljanjem instrumenta obezbjeđenja (kolaterala).

Instrumenti obezbjeđenja

Katalogom prihvatljivih kolaterala definišu se tipovi kolaterala (instrumenti osiguranja naplate plasmana Banke) i utvrđuje koje stvari i prava imaju tretman kolaterala, odnosno koje stvari i prava i pod kojim uslovima Banka uzima u obzir prilikom analize i procjene kreditnog rizika dužnika. Upravljanje kreditnim rizikom na taj način se djelimično kontroliše. Instrumenti osiguranja naplate plasmana jesu: 1) deponovanje novčanih sredstava; 2) hipoteka na nepokretnim stvarima, vazduhoplovima i brodovima; 3) fiducijarni prenos vlasništva; 4) mjenica i mjenično ovlašćenje; 5) administrativna zabrana na zaradu fizičkog lica; 6) ovlašćenje za naplatu i 7) polise osiguranja.

Uzimajući u obzir rizik promjene vrijednosti kolaterala, prilikom procjenjivanja novčanih tokova iz kolaterala, Banka na sve nepokretnosti primjenjuje hair-cut od 30% (gro kolaterala je u Podgorici i Budvi). Nekretnine koje se uzimaju kao kolateral su stambeni prostori, poslovni prostori i zemljište zavisno od lokacije i njegove buduće namjene.

U tabelama je dat pregled ukupne bruto izloženosti na stavke aktive po kategorijama, iznos ispravki vrijednosti na stavke aktive po kategorijama i procenat pokrivenosti u odnosu na procijenjenu vrijednost kolaterala.

Bilansna izloženost na dan 31.12.2013. godine

(u hiljadama EUR)	A	B	C	D	E	Ukupno
Ukupna bruto izloženost	10.902	6.181	1.984	22	325	19.414
Ukupna ispravka vrijednosti na stavke aktive:	64	125	170	8	264	631
Neobezvrijedeni plasmani:	10.838	6.056	1.814	14	61	18.783
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni novčanim depozitom	88	52	12			152
Garancije dobijene od Vlade Crne Gore	500					500
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni stambenim nepokretnostima	12.051	8.037	4.540		223	24.851
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni poslovnim nepokretnostima	2.809	6.367	897	39	186	10.298
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni zemljištem	4.434	2.280	938		71	7.723
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni zalogom	64	543	2		216	825
Ukupna vrijednost kolaterala:	19.946	17.279	6.389	39	696	44.349
% pokrivenosti bruto izloženosti na stavke aktive u odnosu na ukupnu vrijednost kolaterala	182,96%	279,55%	322,03%	177,27%	214,15%	228,44%

Bilansna izloženost na dan 31.12.2012. godine

	A	B	C	D	E	Ukupno
Ukupna bruto izloženost	6.176	6.443	1.748	17	216	14.600
Ukupna ispravka vrijednosti na stavke aktive:						
Neobezvrijeđeni plasmani:	17	100	456	9	216	798
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni novčanim depozitom	6.159	6.343	1.292	8	0	13.802
Garancije dobijene od Vlade Crne Gore	103	115				218
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni stambenim nepokretnostima						0
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni poslovnim nepokretnostima	9.836	6.747	1.843	195	206	18.827
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni zemljištem	3.518	3.229	627		173	7.547
Kreditni ili dio kredita obezbijedeni zalogom	3.304	5.333	307		58	9.002
Ukupna vrijednost kolaterala:	16.849	15.939	3.041	195	448	36.472
% pokrivenosti bruto izloženosti na stavke aktive u odnosu na ukupnu vrijednost kolaterala	272,81%	247,38%	173,97%	1147,06%	207,41%	249,81%

Vanbilansna izloženost

U narednim tabelama je dat pregled ukupne bruto izloženosti na stavke vanbilansa po kategorijama, iznos rezervisanja za gubitke po vanbilansu po kategorijama i procenat pokrivenosti u odnosu na procenjenju vrijednost kolaterala.

u hiljadama EUR – 31.12.2013. godine

	A	B	C	D	E	Ukupno
Ukupna vanbilansna izloženost	179	531				710
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu		1				1
Vanbilansne stavke obezbijedene novčanim depozitom	28					28
Vanbilansne stavke obezbijedene stambenim nepokretnostima	53	446				499
Vanbilansne stavke obezbijedene poslovnim nepokretnostima		256				256
Vanbilansne stavke obezbijedene zemljištem	417	32				449
Vanbilansne stavke obezbijedene zalogom		33				33
Ukupna vrijednost kolaterala:	498	767				1.265
% pokrivenosti bruto izloženosti na stavke vanbilansa u odnosu na ukupnu vrijednost kolaterala	278,21%	144,44%				178,17%

u hiljadama EUR – 31.12.2012. godine

	A	B	C	D	E	Ukupno
Ukupna vanbilansna izloženost	11	252				893
Rezervisanja za gubitke po vanbilansu	1					1
Vanbilansne stavke obezbijedene novčanim depozitom	2	2				4
Vanbilansne stavke obezbijedene stambenim nepokretnostima	128	96				224
Vanbilansne stavke obezbijedene poslovnim nepokretnostima	88	34				122
Vanbilansne stavke obezbijedene zemljištem	114	28				142
Vanbilansne stavke obezbijedene zalogom	2071					2071
Ukupna vrijednost kolaterala:	2403	160				2563
% pokrivenosti bruto izloženosti na stavke vanbilansa u odnosu na ukupnu vrijednost kolaterala	374.88%	63.49%				287.01%

Koncentracija po djelatnostima izloženosti Banke kreditnom riziku, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R.br.	Djelatnost	Saldo kredita	Ispravka vrijednosti bruto kredita	HOV koje se drže do dospijeća
I	Pravna lica – rezidenti	7.182	421	
1	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	238	19	
2	Vađenje rude i kamena	108	60	
3	Prerađivačka industrija	1.746	16	
4	Građevinarstvo	279	22	
5	Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	2.278	234	
6	Saobraćaj i skladištenje	272	2	
7	Usluge pružanja smještaja i ishrane	1.330	16	
8	Informisanje i komunikacije	63	40	
9	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	-	-	400
10	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	221	4	
11	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	169	2	
12	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	292	1	
13	Ostale uslužne djelatnosti	186	5	
II	Fizička lica – rezidenti	8.060	186	
III	Nerezidenti	92	-	
	Ukupno (I+II+III)	15.334	607	400

Restrukturirani krediti

Banka je dužniku restrukturirala kredit ako je, zbog pogoršanja dužnikove kreditne sposobnosti:

- produžila rok otplate za glavnice ili za kamatu;
- smanjila kamatnu stopu na odobreni kredit;
- preuzela potraživanje dužnika prema trećem licu, na ime potpune ili djelimične naplate kredita;
- smanjila iznos duga, glavnice ili kamate;
- kapitalizovala kamatu po kreditu odobrenom dužniku;
- zamijenila postojeći ili postojeće kredite novim kreditom (obnavljanje kredita), ili
- obezbijedila druge slične pogodnosti koji olakšavaju finansijsku poziciju dužnika.

U postupku restrukturiranja kredita, Banka vrši analizu finansijskog stanja dužnika, radi procjene da li će dužnik, nakon restrukturiranja kredita, ostvarivati novčane tokove koji će biti dovoljni za otplatu glavnice i kamate.

Na dan 31.12.2013. godine iznos restrukturiranih kredita je iznosio EUR 821 hiljada (31.12.2012.: EUR 2.160 hiljada).

Restruktuirani krediti	2013.	2012.
Produženje roka otplate za glavnice ili kamatu	377	1.393
Zamjena postojećeg kredita novim	8	
Ostale slične pogodnosti koje olakšavaju finansijsku poziciju dužnika	436	767
Ukupno	821	2.160

Sredstva stečena naplatom potraživanja Banke

Na dan 31.12.2013. godine Banka je u okviru ostalih poslovnih potraživanja iskazala sredstva stečena naplatom potraživanja u iznosu EUR 3.943 hiljade. Stečena sredstva obezbjeđenja se odnose na nekretnine i iskazana su u vrijednosti ukupnih nenaplaćenih potraživanja. Banka ima namjeru da stečena sredstva proda u periodu od 4 godine predviđenom Odlukom o minimalnim standardima za ulaganja banaka u nepokretnosti i osnovna sredstva ("Sl.list Crne Gore", br. 24/09, 66/10, 58/11, 61/12, 13/13 i 51/13).

4.4. Rizik likvidnosti

Likvidnost banke se definiše kao sposobnost banke da izvršava svoje obaveze u roku njihovog dospjeća.

Obezbjeđivanje optimalne likvidnosti je osnovni uslov za sigurno i efikasno poslovanje banke. Banka potrebnu likvidnost obezbjeđuje racionalnim upravljanjem sredstvima i obavezama u cilju održavanja odgovarajućeg srazmjera između likvidne aktive i ukupnih obaveza.

Rizik likvidnosti se definiše kao rizik da banka neće moći obezbijediti dovoljno novčanih sredstava za izmirenje obaveza u trenutku njihove dospelosti, ili rizik da će banka za izmirenje obaveza morati obezbjeđivati novčana sredstva uz troškove koji su veći od uobičajenih.

Banka efektivno mjeri i upravlja rizikom likvidnosti na dnevnoj, dekadnoj i kvartalnoj osnovi. Služba za upravljanje sredstvima je odgovorna za dnevno praćenje izloženosti Banke riziku

likvidnosti. Tokom 2013. godine Banka je održavala pokazatelje likvidnosti na znatno većem nivou od zakonom propisanih, i to minimalnog dnevnog pokazatelja likvidnosti (0,9) i prosječnog dekadnog (1,0). Služba je takođe nadležna da u skladu sa Procedurom upravljanja likvidnošću dostavlja podatke o planiranim (dnevnim i mjesečnim) prilivima i odlivima sa svih računa i u svim valutama. Pravilnost i ažurnost dostavljanja podataka je od značaja za donošenje odluka u vezi sa likvidnošću, kako bi se osigurala blagovremeno upravljanje istom.

Komitet za upravljanje aktivom i pasivom Banke (ALCO) razmatra i usvaja interne akte koji se tiču upravljanja likvidnošću Banke, prati njihovo sprovođenje, definiše likvidnosne parametre, način njihovog mjerenja i okvire njihovih dozvoljenih odstupanja i sl. Takođe, Komitet razmatra izvještaje koje dobija od Službe za upravljanje sredstvima i Službe za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima, razmatra i usvaja interne akte koji se tiču upravljanja likvidnošću Banke, prati njihovo sprovođenje, definiše likvidnosne parametre, način njihovog mjerenja i okvire njihovih dozvoljenih odstupanja i sl. Takođe, Komitet razmatra izvještaje koje dobija od Službe za upravljanje sredstvima i Službe za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima.

Služba za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima Banke je zadužena da se stara o strukturnoj likvidnosti Banke. U tom smislu, Služba, na mjesečnom nivou: prati ročnu usklađenost sredstava i izvora sredstava i u tom smislu vrši odgovarajuće Gap analize, prati koncentraciju depozita po pojedinim klijentima i po ročnosti, prati varijabilnost depozita, izvještava o poštovanju uspostavljenih limita ročne usklađenosti sredstava i izvora finansiranja, kao i poštovanje drugih interno i eksterno postavljenih limita koji se tiču upravljanja rizikom likvidnosti Banke.

Usklađenost i kontrolisana neusklađenost dospijeca su od značaja za menadžment Banke. Nije praksa da Banka ima kompletno ukslađenu poziciju, s obzirom na činjenicu da poslovne transakcije imaju neodređen rok dopijeca i da su različitih vrsta. S tim u vezi, neusklađena pozicija na jednoj strani potencijalno povećava profitabilnost, ali povećava i rizik od gubitka. Menadžment Banke nastoji da upravlja ovim rizikom na optimalan način. Potrebe za likvidnošću za pokrivanje garancija i drugih preuzetih obaveza nijesu od značaja.

Za utvrđivanje usklađenosti novčanih priliva i odliva Banka koristi skalu dospijeca (GAP analiza).

		1 – 7	8 – 15	16 – 30	31 – 90	91 – 180	181 – 365	1 – 5	Preko 5	
		dana	dana	dana	dana	dana	dana	godina	godina	Ukupno
I	Finansijska aktiva u bilansu stanja									
1.	Novčana sredstva, računi depozita kod centralnih banaka i potraživanja od banaka	5.735	-	-	-	-	-	-	-	5.735
1.a	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	4.664								4.664
1.b	Sredstva izdvojene obavezne rezerve	1.071								1.071
2.	Kreditni	895	-	24	691	471	2.705	7.710	2.838	15.334
3.	HoV koje se drže do dospelosti				200	200				400
4.	Ostala potraživanja	345	-	19	44	30	64	4.293	-	4.795
	Ukupno :	6.975	-	43	935	701	2.769	12.003	2.838	26.264
II	Finansijske obaveze u bilansu stanja									
1.	Ukupni depoziti, sredstva na esc.računu i obaveze za kamate i vrem.razgraničenja	7.894	-	200	13	151	736	7.244	432	16.670
1.a	Depoziti po viđenju	7.802	-	-	-	-	-	-	-	7.802
1.b	Oročeni depoziti	92	-	200	12	148	733	7.208	426	8.819
1.c	Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja				1	3	3	36	6	49
2.	Ukupne pozajmice	4	-	-	109	115	290	2.576	1.066	4.160
2.a	Pozajmice od investiciono-razvojnog fonda	4	-	-	108	114	230	1.797	600	2.853
2.b	Pozajmice od ostalih kreditnih i finansijskih institucija	-	-	-	1	1	60	779	289	1.130
2.c	Obaveze za kamate i vremenska razgraničenja								177	177
3.	Ostale dospjele obaveze	33	80	6	1	2	8	-	-	130
4.	Subordinisani dugovi								1.000	1.000
	Ukupno :	7.931	80	206	123	268	1.034	9.820	2.498	21.960
III	R A Z L I K A:									
1.	Gap dospelosti I-II	-956	-80	-163	812	433	1.735	2.183	340	4.304
2.	Kumulativni Gap	-956	-1.036	-1.199	-387	46	1.781	3.964	4.304	6.517
	% od ukupnog izvora sredstava	-4,4%	-4,7%	-5,5%	-1,8%	0,2%	8,1%	18,1%	19,6%	

Struktura sredstava i obaveza na dan 31.12.2013. godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti preostalog perioda dospijeca sredstava i obaveza do 90 dana. Primarni razlog navedene neusklađenosti je u činjenici da su depoziti po viđenju plasirani na duži vremenski period. Međutim, na osnovu istorijskih podataka i iskustva, minimum 30% depozita po viđenju se može smatrati dugoročnim izvorima finansiranja.

4.5. Tržišni rizici

Tržišni rizik - predstavlja vjerovatnoću ostvarivanja gubitaka po finansijskim instrumentima evidentiranim u bilansu i vanbilansu banke, uzrokovana promjenama u kamatnim stopama, deviznim kursovima, cijenama, indeksima i/ili ostalim tržišnim faktorima koji utiču na vrijednost finansijskih instrumenata, kao i rizicima povezanim sa prometom finansijskih instrumenata na tržištu.

Tržišni rizici kojima je Banka izložena u poslovanju jesu: devizni rizik i rizik ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti, kao dio cjenovnog rizika. Banka nema trgovačku knjigu. Banka jedino ulaže u državne zapise Crne Gore. Banka nije izložena niti za sad ima namjeru da bude izložena robnom riziku. Banka koristi različite metode za mjerenja tržišnog rizika: GAP analize, stres scenarija.

4.5.1. Devizni rizik

Devizni rizik je vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka po bilansnim i vanbilansnim pozicijama Banke usled promjene valutnih kurseva i/ili neusklađenosti u nivou aktive, pasive i vanbilansnih pozicija Banke u istoj valuti.

Banka devizni rizik mjeri i ograničava dnevno i to na agregatnoj osnovi i individualno po valutama. Neto otvorena devizna pozicija je neusklađenost između nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj stranoj valuti. Neto otvorena devizna pozicija banke na kraju dana, za pojedinačnu valutu koja se dnevno nalazi na referentnoj kursnoj listi Evropske Centralne banke, ne može iznositi više od 15% osnovnog kapitala Banke.

Zbir neto otvorenih deviznih pozicija na kraju dana za sve valute koje se dnevno nalaze na referentnoj kursnoj listi Evropske Centralne banke, ne može iznositi više od 20% osnovnog kapitala Banke. Neto otvorene pozicije na kraju dana za ostale valute ne mogu iznositi više od 5% osnovnog kapitala banke, pojedinačno po valuti, i 10% osnovnog kapitala, ukupno za sve valute banke.

Izloženost deviznom riziku Banka redovno prati, putem usklađivanja sa limitima propisanim od strane Centralne banke Crne Gore.

Izloženost riziku od promjene kursa valuta na dan 31.12.2013. godine prikazana je u sljedećoj Tabeli:

	USD	CHF	GBP	Ukupno
Stanje na 31.12.2013.				
Aktiva				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	109	10	295	414
Ukupno	109	10	295	414
Pasiva				
Transakcioni depoziti	100		375	475
Ukupna bilansna pasiva	100	-	375	475
Neto devizna pozicija	9	10	(80)	(61)

Naredna tabela prikazuje uporednu neto deviznu poziciju Banke na dan 31. decembra 2012. godine.

	USD	CHF	GBP	Ukupno
Stanje na 31.12.2012.				
Aktiva				
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	157	4	6	167
Ukupno	157	4	6	167
Pasiva				
Transakcioni depoziti	160	-	-	160
Ukupna bilansna pasiva	(160)	-	-	160
Neto devizna pozicija	(3)	4	6	7

4.5.2. Rizik promjene kamatne stope

Pod rizikom kamatne stope podrazumjeva se vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka usljed promjena kamatnih stopa.

Banka prati razne izvore ostvarivanja gubitka uslijed promjena kamatnih stopa, pri čemu posebnu pažnju daje riziku neusklađenosti dospjeća, odnosno riziku ponovnog utvrđivanja cijena (repricing risk), koji predstavlja izloženost jednakim promjenama kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća, kao i riziku krive prinosa koji predstavlja izloženost nejednakim promjenama kamatnih stopa po različitim rokovima dospjeća.

Banka mjeri izloženost riziku kamatne stope jednom mjesečno i to primjenom gap analiza. Banka je dužna da mjeri i prati uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige, korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka. Rezultati mjerenja predstavljaju osnovu za donošenje odluka Komiteta za upravljanje aktivom i pasivom – ALCO komiteta.

Izloženost riziku promjene kamatnih stopa na dan 31. decembar 2013. godine i 31. decembra 2012. godine prikazana je u sledećim tabelama, kako slijedi:

31.12.2013.

	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
I Osjetljiva aktiva / 31.12.2013.						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	221	-	-	-	-	221
1. Kamatonosne hartije od vrijednosti	-	200	200	-	-	400
2. Krediti i ostala potraživanja	919	691	471	2.705	10.548	15.334
3. Ostala osjetljiva aktiva	364	44	30	64	4.293	4.795
4. Ukupno	1.504	935	701	2.769	14.841	20.750
% od ukupne kamatonosne aktive	7,25%	4,51%	3,38%	13,34%	71,52%	100,00%
	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
II Osjetljiva pasiva/ 31.12.2013.						
Kamatonosni depoziti	3.980	213	8.338	87	323	12.941
1. Kamatonosne pozajmice	4	109	115	290	3.465	3.983
2. Subordinisani dug i obveznice	-	-	-	-	1.000	1.000
3. Ostale osjetljive obaveze	119	1	2	8		130
4. Ukupno	4.103	323	8.455	385	4.788	18.054
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	22,73%	1,79%	46,83%	2,13%	26,52%	100,00%
	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
III Razlika (gap) / 31.12.2013.						
Iznos gap - a - (I) minus (II) - Pozitivan/Negativan	(2.599)	612	(7.754)	2.384	10.053	2.696
1. Kumulacioni Gap - Pozitivan/Negativan	(2.599)	(1.987)	(9.741)	(7.357)	2.696	
2. Kumulativan Gap / Ukupna aktiva	(9,83)%	(7,52)%	(36,85)%	(27,83)%	10,20%	

31.12.2012.

	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
I Osjetljiva aktiva/ 31.12.2012.						
Kamatonosni depoziti u ostalim institucijama	571					571
1. Kamatonosne hartije od vrijednosti			150			150
2. Krediti i ostala potraživanja	502	1.490	279	580	11.399	14.250
3. Ostala osjetljiva aktiva						-
4. Ukupno	1.073	1.490	429	580	11.399	14.971
% od ukupne kamatonosne aktive	7,17%	9,95%	2,87%	3,87%	76,14%	100,00%
	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
II Osjetljiva pasiva / 31.12.2012.						
Kamatonosni depoziti	2.383	7.592	136	266	118	10.494
1. Kamatonosne pozajmice					3.296	3.296
2. Subordinisani dug i obveznice					1.000	1.000
3. Ostale osjetljive obaveze						-
4. Ukupno	2.383	7.592	136	266	4.414	14.790
% od ukupnih kamatonosnih obaveza	16,11%	51,33%	0,92%	1,80%	29,84%	100,00%
	1-30 dana	31-90 dana	91-180 dana	181-365 dana	preko 1 god	Ukupno
III Razlika (gap) / 31.12.2012.						
Iznos gap - a - (I) minus (II) - Pozitivan/Negativan	(1.310)	(6.102)	293	314	6.985	181
1. Kumulacioni Gap - Pozitivan/Negativan	(1.310)	(7.412)	(7.118)	(6.804)	181	
2. Kumulativan Gap / Ukupna aktiva	(5,46)%	(30,91)%	(29,69)%	(28,38)%	0,75%	

4.5.3. Pozicijski rizik

Pozicijski rizik koji nastaje u trgovačkoj knjizi –pozicije koje se drže sa namjerom trgovanja jesu one pozicije koje banka drži radi prodaje u kratkom roku i/ili sa namjerom ostvarivanja dobiti u kratkom roku od stvarne ili očekivane razlike između njihove nabavne i prodajne cijene, ili od drugih promjena cijena ili kamatnih stopa. Pojam "pozicije" obuhvata sopstvene pozicije banke (eng: proprietary positions), pozicije proizašle iz transakcija na zahtjev klijenata banke (eng: client servicing) i pozicije proizašle iz poslova posebne trgovine na berzi (eng: market making). Limitiranje izloženosti pozicijskom riziku vrši se za izloženosti po osnovu vlasničkih HOV, za izloženosti po osnovu dužničkih HOV i za izloženosti po osnovu finansijskih derivata. Banka ima ograničenu izloženost pozicijskom riziku, tj. za sad ne planira ulaganja u vlasničke HOV. Što se tiče ulaganja u dužničke HOV, Banka planira jedino ulaganja u državne HOV. Što se tiče ulaganja u finansijske derivate, Banka nije izložena istim, niti za sad planira.

4.6. Operativni rizik

Operativni rizik se definiše kao vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka u poslovanju banke, usljed neadekvatnih internih sistema, procesa i kontrola, uključujući i neadekvatnu informacionu tehnologiju, zbog angažovanja lica izvan banke za obavljanje određenih poslova za banku, slabosti i propusta u izvršavanju poslova, protivpravnih radnji i spoljnih događaja koji mogu izložiti banku gubitku, uključujući i pravni rizik. Pravni rizik se može definisati kao rizik nastanka gubitka usljed povrede ili nepravilne primjene zakona, podzakonskih akata, uputstava, preporuka i odredbi Ugovora. Upravljanje operativnim rizicima podrazumjeva hijerarhijski uređen sistem. Na vrhu sistema nalazi se Odbor direktora, koji odobrava Okvir za upravljanje operativnim rizikom (politike, procedure i druga akta). Sledeći nivo je Uprava banke. Menadžement Banke je odgovoran za primjenu Okvira upravljanja operativnim rizicima, na svim nivoima u Banci, a koji je odobrio Odbor direktora, kao i da svi zaposleni dobro razumiju odgovornost koju imaju u procesu upravljanja operativnim rizicima.

Funkcija upravljanja operativnim rizicima podrazumjeva jasnu definciju uloga i odgovornosti svih zaposlenih. Operativni rizici su prisutni na svim nivoima poslovnih aktivnosti u Banci, pa savremeni koncept upravljanja ovim rizicima podrazumjeva da se identifikacija, klasifikacija, monitoring, mjerenje i upravljanje svim vrstama operativnih rizika mora primjenjivati na svim organizacionim jedinicama, kako bi se ustanovila: potencijalna međusobna zavisnost, uzroci i mogućnost materijalizacije operativnih rizika, opasnosti i propusti interne kontrole, kontra mjere i njihova efikasnost i odgovornost za akcione planove. S obzirom na činjenicu da se operativni rizik materijalizuje u okviru organizacionih jedinica Rukovodioci organizacionih jedinica identifikuju i prate izloženost operativnim rizicima u okviru svoje nadležnosti i daju preporuke u vezi sa tim. Rukovodioci organizacionih jedinica su odgovorna lica za upravljanje operativnim rizikom. Oni imenuju zadužena lica, koja unose događaje iz operativnog rizika.

Služba za nadzor, upravljanje i izvještavanje o rizicima je odgovorna da: formira interne baze podataka; koordinira rad između organizacionih djelova Banke; koordinira rad na izradi analize trendova, kao i utvrđivanje graničnih/repernih veličina i radi na utvrđivanju nivoa integrisanosti i agregacije rizika na nivou Banke.

4.7. Upravljanje kapitalom

Upravljanje kapitalom podrazumijeva:

- projekciju potrebnog obima, strukture i izvora kapitala,
- postupke i uslove za nadzor i praćenje adekvatnosti kapitala Banke,
- kontinuirano preispitivanje metodologije i procesa za planiranje kapitala i izračunavanje obima i adekvatnosti kapitala.

Upravljanje kapitalom podrazumijeva ostvarivanje sledećih ciljeva:

- Usaglašenost sa regulatornim zahtjevima vezanim za kapital u skladu sa Zakonom o bankama ("Sl. list Crne Gore", br. 17/08, 44/10, 40/11) i Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl.list Crne Gore”, br. 38/11 i 55/12). Novčani iznos osnivačkog kapitala ne može biti manji od EUR 5 miliona, dok iznos sopstvenih sredstava Banke mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala i ukupnog iznosa potrebnog kapitala za sve rizike, kao i ispunjavanje propisanog koeficijenta solventnosti (min. 10%);
- Obezbjedi nivo kapitala koji osigurava stalnost poslovanja i garantuje isplate akcionarima;
- Obezbjedi nivo kapitala koji je neophodan za dalji razvoj Banke.

U skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka („Sl.list Crne Gore”, br. 38/11 i 55/12), sopstvena sredstva Banke sastoje se od: osnovnog kapitala banke i dopunskog kapitala banke.

Osnovni kapital Banke čini zbir osnovnih elemenata sopstvenih sredstava umanjena za zbir odbitnih stavki.

Osnovnim elementima sopstvenih sredstava banke smatraju se:

- 1) uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 2) naplaćene emisije premije, isključujući emisije premije po osnovu kumulativnih prioriteta akcija;
- 3a) rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu, izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanje kreditnim rizikom u bankama;
- 3) rezerve koje su formirane na teret dobiti nakon njenog oporezivanja (zakonske, statutarne i druge rezerve);
- 4) neraspoređena dobit iz prethodnih godina za koju je Skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital, umanjena za porez na dobit i druge očekivane troškove;
- 5) iznos dobiti u tekućoj godini, ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi: a) skupština akcionara, ili odbor direktora uz ovlaštenje skupštine akcionara, je donijela odluku da se dobit koja se ostvari u tekućoj godini, u ostvarenom ili manjem iznosu, rasporedi u rezerve, povećanje akcijskog kapitala, za pokriće gubitaka iz prethodnih godina i/ili u neraspoređenu dobit, iskazano u procentima; b) dobit je umanjena za pripadajući porez na dobit i druge očekivane troškove, c) postojanje dobiti je povrdio spoljnji revizor i d) banka je dobila saglasnost Centralne banke za uključivanje dobiti u osnovni kapital banke.

Odbitnim stavkama pri izračunavanju osnovnog kapitala banke smatraju se:

- 1) gubitak iz prethodnih godina;
- 2) gubitak iz tekuće godine;
- 3) nematerijalna imovina u obliku goodwilla, licenci, patenata, zaštitnih znakova i koncesija;
- 4) nominalni iznos stečenih sopstvenih akcija, isključujući kumulativne povlašćene akcije;
- 5) nerealizovani gubitak po osnovu vrjednosnog usklađivanja finansijske imovine raspoložive za prodaju, po fer vrijednosti;
- 6) pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke;
- 7) iznos prekoračenja limita ulaganja u nepokretnosti i osnovna sredstva, utvrđenog posebnim propisom Centralne banke.

Dopunski kapital banke čini zbir dopunskih elemenata sopstvenih sredstava umanjen za zbir odbitnih stavki.

Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital banke jesu:

- 1) nominalni iznos uplaćenih povlašćenih kumulativnih akcija;
- 2) naplaćene emisione premije po osnovu kumulativnih prioritetnih akcija;
- 3) iznos opštih rezervi, a najviše do 1,25% ukupne rizikom ponderisane aktive;
- 4) subordinisani dug, za koji su ispunjeni uslovi iz člana 6 Odluke o adekvatnosti kapitala banke;
- 5) hibridni instrumenti, za koje su ispunjeni uslovi iz člana 7 Odluke o adekvatnosti kapitala banke;
- 6) revalorizacione rezerve za nepokretnosti u vlasništvu banke.

Odbitne stavke pri izračunavanju dopuskog kapitala su:

- 1) stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije;
- 2) potraživanja i potencijalne obaveze obezbijeđeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital.

U skladu sa regulatornim propisima, Banka kvartalno dostavlja izvještaje CBCG o stanju i strukturi kapitala.

U Banci je implementiran ICAAP - proces procjene adekvatnosti internog kapitala, koji ima za cilj da se korišćenjem odgovarajućih procedura i sistema obezbijedi adekvatan nivo kapitala, koji će pokriti sve materijalno značajne rizike. Utvrđivanje adekvatnog nivoa kapitala postiže se utvrđivanjem rizičnog profila Banke i pravilnom identifikacijom internih i eksternih faktora koji mogu uticati na poslovanje Banke. Osim rizika za koje je regulativa predvidjela metod izračunavanja potrebnog kapitala, ovim procesom uspostavljena je metodologija izračunavanja potrebnog kapitala za rizike koje Banka smatra materijalno značajnim.

Potreban kapital za kreditni rizik izračunava se primjenom standardizovanog metoda u iznosu od 10% rizikom ponderisane aktive banke, a u skladu sa regulatornim propisima. Na dan 31.12.2013 godine potreban kapital za kreditni rizik je iznosio EUR 1.568 hiljada. Za izračunavanje rizikom ponderisane aktive koriste se Obrasci PBA i PBV.

Potreban kapital za rizik likvidnosti utvrđuje se na bazi interno kreirane metodologije u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banaka. Potreban kapital za rizik likvidnosti predstavlja 10% prosječnog dnevnog deficita koji je Banka imala za period od 3 mjeseca. S obzirom da Banka ima visoku likvidnu poziciju, kao i da nije bilo deficita likvidnosti tokom prethodnog perioda nije bilo izdvajanja potrebnog kapitala za rizik likvidnosti.

Banka mjeri uticaj rizika kamatne stope na promjenu ekonomske vrijednosti bankarske knjige, korišćenjem standardizovanog kamatnog šoka (koji predstavlja paralelno pomjeranje – pozitivno i negativno kamatnih stopa na referentnoj krivulji prinosa za 200 baznih bodova, za svaku značajnu valutu pojedinačno, odnosno po ostalim valutama ukupno, pri čemu je bazni bod jedinica koja je jednaka stotom dijelu od 1%). Ovaj rizik je materijalno značajan za Banku. Banka je na dan 31.12.2013. godine izdvojila EUR 112 hiljada po osnovu rizika kamatne stope koji proizilaze iz trgovačke knjige.

Za izračunavanje potrebnog kapitala za rizik koncentracije Banka za sad izdvaja 5% od minimalno potrebnog kapitala za kreditni, tržišni, rizik likvidnosti i operativni, s obzirom da je koncentracija prisutna u ovim segmentima portfolija. Potreban kapital za rizik koncentracije na dan 31.12.2013. godine je iznosio EUR 92 hiljade.

U tržišni rizik spadaju: devizni, pozicijski i robni rizik. Banka je izložena deviznom riziku i riziku ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti. Potreban kapital za devizni rizik izračunava se tako što se iznos ukupne otvorene devizne pozicije, pomnoži sa 10%. Na dan 31.12.2013. godine, Banka nije imala izdvajanja po osnovu deviznog rizika. Banka jedino ulaže u državne zapise Crne Gore, te koristi Opšti rizik dužničkih instrumenata (metod dospijeća) za izračunavanje potrebnog kapitala. Potreban kapital za pozicijski rizik na dan 31.12.2013. godine je iznosio EUR 1 hiljadu. Banka nije izložena niti za sad ima namjeru da bude izložena robnom riziku.

Za izračunavanje potrebnog kapitala za operativnim rizikom Banka koristi jednostavni metod. Potrebni kapital za operativni rizik izračunava se tako što se osnovica za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik, pomnoži sa koeficijentom 0,15 i dobijeni iznos uveća za 25%. Osnovicu za izračunavanje potrebnog kapitala za operativni rizik predstavlja prosjek neto kamatonosnih i neto nekamatonosnih prihoda za tri prethodne uzastopne poslovne godine, osim u slučaju godine za koju je zbir neto kamatonosnih i neto nekamatonosnih prihoda banke negativan (ta godina isključuje se iz izračunavanja). Potreban kapital za operativni rizik na dan 31.12.2013. godine iznosi EUR 267 hiljada.

Za izračunavanje potrebnog kapitala za rezidualni rizik Banka koristi stres test na ponderisanu bilansnu aktivu (na način da se ukupna vrijednost kolaterala koji se odnose na stambene i poslovne nekretnine, umanju za 10%). Potreban kapital za rezidualni rizik na dan 31.12.2013. godine iznosi EUR 38 hiljada.

Potrebni kapital za rizik zemlje utvrđuje se na način da se ukupna neto izloženost prema dužnicima iz zemalja klasifikovanih u određene rizične kategorije ponderiše odgovarajućim ponderima rizika, tako što se za nerizične zemlje koristi ponder 0%, zemlje niskog rizika 50%-100%, zemlje srednjeg rizika 150%-250%, zemlje visokog rizika - minimalno 300%. Ukupan zbir ponderisanih neto izloženosti za sve zemlje dužnika, podijeljen sa 10, predstavlja potreban kapital Banke za rizik zemlje. Potreban kapital za rizik zemlje na dan 31.12.2013. godine iznosi EUR 19 hiljada.

Banka upravlja reputacionim rizikom praćenjem tržišne vrijednosti akcija, praćenjem namjerno izazvanih događaja u poslovanju, kao i nepredvidivih događaja. Po osnovu reputacionog rizika, Banka je na dan 31.12.2013. godine izdvojila EUR 8 hiljada.

Banka upravlja rizikom usklađenosti kroz usaglašavanje internih akata sa propisima i dobrim standardima poslovanja.

U Tabeli je prikazana struktura sopstvenih sredstva Banke na dan 31.12.2013. godine i koeficijent solventnosti (sa uporednim podacima za 2012. godinu), kako slijedi:

	2013.	2012.
Osnovni elementi sopstvenih sredstava		
Uplaćeni akcionarski kapital po nominalnoj vrijednosti, isključujući kumulativne povlašćene akcije	12.214	12.214
Dobit u tekućoj godini za koju je skupština akcionara donijela odluku da bude uključena u osnovni kapital	-	-
Rezerve za procijenjene gubitke po regulatornom zahtjevu izdvojene u skladu sa odlukom kojom se propisuju minimalni standardi za upravljanjem kreditnim rizikom u bankama	62	
Ukupno osnovni elementi sopstvenih sredstava (I)	12.276	12.214
Odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala		
Gubitak iz prethodnih godina	7.904	7.778
Gubitak iz tekuće godine		126
Nematerijalna imovina (goodwill, licence, patenti, zaštitni znakovi, koncesije)	135	151
Pozitivna razlika između iznosa obračunatih rezervacija za potencijalne gubitke i zbira iznosa ispravke vrijednosti za stavke bilansne aktive i rezervisanja za vanbilansne stavke	350	
Ukupno odbitne stavke pri izračunu osnovnog kapitala (II)	8.389	8.055
Osnovni kapital (osnovni elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke) (I-II)	3.887	4.159
Dopunski elementi sopstvenih sredstava koji se uključuju u dopunski kapital		
Subordinisani dug	1.000	1.000
Ukupno dopunski elementi sopstvenih sredstava	1.000	1.000
Odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala	2013	2012
Stečene sopstvene povlašćene kumulativne akcije	-	-
Potraživanja i potencijalne obaveze obezbijedeni hibridnim instrumentima ili subordinisanim dugom banke do iznosa u kojem su ti instrumenti uključeni u dopunski kapital	-	-
Ukupno odbitne stavke pri izračunu dopunskog kapitala	-	-
Dopunski kapital (dopunski elementi sopstvenih sredstava minus odbitne stavke)	1.000	1.000
Dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva	1.000	1.000
Sopstvena sredstva (osnovni kapital+dopunski kapital koji se uključuje u sopstvena sredstva) - ukupne odbitne stavke sopstvenih sredstava	4.887	5.159

Rizična aktiva	2013.	2012.
Bilansna aktiva	15.190	12.099
Vanbilansna aktiva	486	591
Ukupna rizična aktiva	15.676	12.690
Potreban kapital za ostale rizike	537	186
Adekvatnost kapitala	26,25%	35,47%

Nivo sopstvenih sredstava Banke na dan 31.12.2013. godine iznosi EUR 4.887 hiljada, što nije u skladu sa Odredbama člana 69 Stav 3 Zakona o bankama, kojim je propisano, pored ostalog, da iznos sopstvenih sredstava Banke mora uvijek biti na nivou koji je jednak ili veći od iznosa minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala, utvrđenog ovim zakonom na nivou od EUR 5 miliona. Polazeći od Strategije poslovanja First Financial Bank AD Podgorica za period 2014-2016, Strateškog plana kapitala First Financial Bank AD Podgorica za period 2014-2016 i Strategije poslovanja većinskog vlasnika, kompanije Sigma Delta Holdings doo Podgorica, tokom 2014. godine planirane su 2 (dvije) dokapitalizacije. Primarni cilj i vlasnika i menadžmenta Banke je da do 30.04.2014. godine u potpunosti uskladi svoje poslovanje sa Odredbama člana 69 Stav 3 Zakona o bankama.

U aprilu 2014. godine (napomena 28), Banka je izvršila dokapitalizaciju u obliku novčanog kapitala u iznosu od EUR 1.5 miliona. Dostavljeno je Rješenje o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija emitovane radi prodaje postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine (Br.02/2e-1/4-14) od 25. aprila 2014. godine. Nakon završenog procesa dokapitalizacije, na dan 30. aprila 2014. godine, sopstvena sredstva Banke iznose EUR 6.348 hiljada, što je u skladu sa Odredbama člana 69 Stav 3 Zakona o bankama.

Dodatno, planirana je dokapitalizacija u obliku nenovčanog uloga (unošenjem poslovnog prostora na lokaciji Park, Bulevar Stanka Dragojevića, „Zgrada Millenium“ u kapital Banke) do 30. septembra 2014. godine. Dokapitalizacija po ovom osnovu je u toku.

4.8 Pravična (fer) vrijednost

Međunarodni standard finansijskog izvještavanja 13 - „Odmjeravanje fer vrijednosti“ predviđa objelodanjivanje pravične (fer) vrijednosti finansijskih sredstava i finansijskih obaveza u napomenama uz finansijske iskaze. Za navedene potrebe, pravična (fer) vrijednost je definisana kao vrijednost koja bi se naplatila za prodaju sredstva odnosno platila za izmirenje obaveze u regularnoj transakciji između učesnika na tržištu na dan mjerenja u datim tržišnim okolnostima. Obaveza Banke je da objelodani sve informacije u vezi sa poštenom (fer) vrijednošću sredstava, potraživanja i obaveza za koje postoje raspoložive tržišne informacije i za koje se identifikuje materijalno značajna razlika između knjigovodstvenih vrijednosti i poštene (fer) vrijednosti.

MSFI 13 zahtijeva objelodanjivanje mjerenja fer vrijednosti prema sljedećim hijerarhijskim nivoima:

- kotirane cijene (nekorigovane) na aktivnom tržištu za ista sredstva ili iste obaveze (nivo 1);
- informacije, osim kotiranih cijena uključenih u nivo 1, koje su zasnovane na dostupnim tržišnim podacima za sredstva ili obaveze, bilo direktno (tj.cijene) ili indirektno (tj.izvedeni iz cijena) (nivo 2),
- informacije o sredstvu ili obavezi koje nijesu zasnovane na dostupnim tržišnim podacima (nivo 3).

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrijednosti kojima se trguje i hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa stanja. Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se različitim tehnikama procjene. Banka primjenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja. Te metode uključuju kotirane tržišne cijene ili kotirane cijene za slične instrumente, te procijenjene diskontovane vrijednosti novčanih tokova.

U Crnoj Gori ne postoji dovoljno tržišno iskustvo, stabilnost i likvidnost kod kupovine i prodaje finansijskih sredstava i obaveza, kao i ostalih finansijskih instrumenata, i zvanične tržišne informacije nisu u svakom trenutku raspoložive. Stoga, pravičnu (fer) vrijednost nije moguće pouzdano utvrditi u uslovima nepostojanja aktivnog tržišta, kako to zahtevaju MRS i MSFI. Po mišljenju rukovodstva, iznosi objelodanjeni u finansijskim iskazima odražavaju realnu vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

BILANS USPJEHA

5. Prihodi i rashodi od kamata i naknada

5.1. Prihodi od kamata se odnose na prihode po osnovu:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Kredita	1.689	1.448
Depozita	9	9
Hartija od vrijednosti koje se drže do dospijeća	11	14
Ostalo	1	1
Troskovi obezvređenja po kamatnim potraživanjima	(12)	-
Ukupno	1.698	1.472

5.2. Prihodi od naknada se odnose na prihode po osnovu:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Naknade po kreditima	99	125
Naknade po vanbilansnim poslovima	23	20
Naknada za usluge platnog prometa	281	215
Naknade po osnovu jemstva	-	29
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	37	23
Naknade za druge usluge	14	28
Ostalo	6	3
Ukupno	460	443

5.3. Rashodi od kamata se odnose na rashode po osnovu:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Depozita	101	491
Subordinisanog duga	16	63
Ostale pozajmice	107	93
Ukupno	224	647

Tokom godine Banka je uz saglasnost deponenta, povezanog pravnog lica BSR FUND S.A., smanjila kamatnu stopu na oročene depozite na 0,15% na godišnjem nivou. U prethodnom periodu oročeni depoziti ovog povezanog pravnog lica su bili deponovani po stopama od 1% do 6% na godišnjem nivou.

5.4. Rashodi od naknada se odnose na rashode po osnovu:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Naknade za kartično i bankomatsko poslovanje	32	23
Naknade Centralnoj banci	33	26
Naknade za platni promet	46	24
Naknade za vođenje računa	58	58
Naknade za osiguranje depozita	7	10
Ostale naknade	5	8
Ukupno	181	149

6. **Troškovi obezvređenja i rezervisanja**

Knjiženja (u korist prihoda)/na teret rashoda, neto

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Neto ispravke/rezervisanja po osnovu		
- kredita	(165)	885
- vanbilansnih izloženosti	-	(2)
Ukupno	(165)	883

Promjene na računima ispravke vrijednosti nenaplativih potraživanja i rezervisanja:

	Kredit i potraživanja od klijenata (Napomena 14)	Kamate i ostala finansijska potraživanja (Napomena 14)	Vanbilansna evidencija	Ukupno
Stanje na početku godine	627	2	6	635
Korekcija početnog stanja - prelazak na MRS:				
Ukidanje CBCG rezerve	(627)	(2)	(6)	(635)
Izdvajanje rezervisanja po MRS	786	12	1	799
Ispravke vrijednosti u toku godine	644	105	12	761
Ukidanje indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja	(809)	(93)	(12)	(914)
Otpis	(14)	-	-	(14)
Stanje, 31. decembar 2013. godine	607	24	1	632

Ukidanje indirektnih otpisa plasmana i rezervisanja najvećim delom se odnosi na naplatu plasmana Banke po osnovu preuzimanjem nepokretnosti koje su predstavljale obezbeđenje navedenih plasmana (napomena 19).

7. Troškovi zaposlenih

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Neto zarade	647	598
Porezi i doprinosi na zarade	491	432
Troškovi stručnog usavršavanja zaposlenih	1	3
Naknade članovima Upravnog odbora i odbora za reviziju	38	-
Troškovi službenih putovanja	4	11
Otpremnine	38	130
Ukupno	1.219	1.174

8. Opšti administrativni troškovi

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Troškovi zakupa	145	164
Troškovi održavanja imovine	108	123
Troškovi električne energije i goriva	28	23
Kancelarijski materijal	21	19
Troškovi sponzorstva i donatorstva	5	11
Troškovi reprezentacije	7	4
Usluge telekomunikacija i poštarine	141	157
Troškovi osiguranja	14	9
Stručne usluge	125	104
Troškovi obezbjeđenja	67	54
Troškovi članarine	16	18
Troškovi reklame	6	65
Ostali troškovi	32	31
Ukupno	715	782

9. Troškovi amortizacije

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	118	88
Nematerijalna ulaganja	54	56
Ukupno	172	144

10. Ostali rashodi

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Rashodi po osnovu prodaje stečene aktive	129	-
Ostalo	2	2
Ukupno	131	2

11. Ostali prihodi

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Ispravke iz prethodnih godina	368	-
Naplaćena otpisana potraživanja po osnovu kredita	-	1.754
Ostalo	3	3
Ukupno	371	1.757

Ispravke iz prethodnih godina u iznosu od EUR 368 hiljada odnose se na ukidanje obaveza po kamatama, a na osnovu prijevremenog razročenja depozita društva BSR FUND S.A. Majuro.

BILANS STANJA

12. Novčana sredstva i računi depozita kod centralnih banaka

Novčana sredstva i račune depozita čine:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Žiro račun	358	371
Gotov novac	826	574
Depoziti kod Centralne banke Crne Gore (obavezna rezerva)	1.071	992
Ukupno	2.255	1.937

Obavezna rezerva u iznosu od EUR 1.071 hiljada na dan 31. decembra 2013. godine (2012. godine: EUR 992 hiljade) izdvojena je u skladu sa Odlukom Centralne banke Crne Gore o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore („Sl. list CG" br. 35/11, 22/12, 61/12 i 57/13). Obračunavanje obavezne rezerve vrši se primjenom stope od 9,5% na dio osnovice koju čine depoziti po viđenju i depoziti ugovoreni sa ročnošću do jedne godine, odnosno do 365 dana, i stope 8.5% na dio osnovice koju čine depoziti ugovoreni sa ročnošću preko jedne godine, odnosno preko 365 dana. Na depozite ugovorene sa ročnošću preko jedne godine koji imaju klauzulu o mogućnosti razročenja tih depozita u roku kraćem od jedne godine, odnosno u roku kraćem od 365 dana, primjenjuje se stopa od 9,5%

Obračunatu obaveznu rezervu Banka izdvaja na račun obavezne rezerve u zemlji i/ili na račune Centralne banke Crne Gore u inostranstvu. U skladu sa navedenom Odlukom, Banka može da do 25% obavezne rezerve drži u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora. Na 25% ukupno izdvojenih sredstava obavezne rezerve banke, Centralna banka Crne Gore obračunava kamatu po stopi od 1% na godišnjem nivou, a plaća do osmog u mjesecu za prethodni mjesec. Obavezna rezerva se izdvaja u EUR.

Izuzetno do 31. decembra 2014. godine:

- banka može do 30% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 182 dana;
- banka može do 13% obavezne rezerve izdvojiti i držati u obliku državnih zapisa koje je emitovala Crna Gora ročnosti do 91 dan;
- na 7% sredstava obavezne rezerve izdvojene obavezne rezerve Centralna banka plaća banci mjesečno, do osmog u mjesecu za prethodni mjesec, naknadu obračunatu po stopi od EONIA umanjenoj za 10 baznih poena na godišnjem nivou, s tim da ova stopa ne može biti manja od nule.

Banka može za održavanje dnevne likvidnosti da koristi do 50% izdvojenih sredstava obavezne rezerve.

Na korišćeni iznos obavezne rezerve koji vrati istog dana, banka ne plaća naknadu. Banka je dužna da na iznos sredstava obavezne rezerve koji ne vrati istog dana, plaća mjesečno naknadu po stopi utvrđenoj posebnim propisom Centralne banke.

13. Krediti i potraživanja od banaka

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Korespodentni računi kod inostranih banaka	3.480	4.687
Oročeni depoziti kod banaka u zemlji	-	400
Stanje 31. decembra	3.480	5.087

14. Krediti i potraživanja od klijenata

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Kreditni nefinansijskom sektoru	15.334	14.467
Kreditni Vladi i drugim budžetskim korisnicima	-	-
Ispravka vrijednosti kredita	(607)	(786)
Neto krediti	14.727	13.681
Kamatna potraživanja po kreditima	188	133
Ispravka vrijednosti kamatnih potraživanja	(24)	(12)
Neto kamatna potraživanja	164	121
Aktivna vremenska razgraničenja	13	11
Ukupno	14.904	13.813

Banka fizičkim licima odobrava različite vrste namjenskih i nenamjenskih kredita, u zavisnosti od tri osnovne vrste ponude (Standard, Premijum I VIP):

- Stambeni krediti, na period do 240 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 6% do 10,5% na godišnjem nivou,
- Gotovinski krediti, na period do 60 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 10,40% do 14% na godišnjem nivou,
- Hipotekarni krediti, na period do 84 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 9,70% do 14% na godišnjem nivou,
- Krediti za razvoj turizma, na period do 60 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 9,50% do 14% na godišnjem nivou,
- Potrošački krediti, na period do 48 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 10% do 14% na godišnjem nivou,
- Krediti za pomorce, na period do 72 mjeseca, po nominalnim kamatnim stopama od 8,5% do 11% na godišnjem nivou,
- Krediti za penzionere sa osiguranjem, na period do 120 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 9,5% do 14% na godišnjem nivou,
- Flex krediti, na period do 36 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama 13,2% i 15,6% na godišnjem nivou,
- CPI gotovinski krediti, na period do 96 mjeseci, po nominalnim kamatnim stopama od 9,50% do 13% na godišnjem nivou.

Kratkoročni i dugoročni krediti pravnim licima u 2013. godini odobravali su se po nominalnim kamatnim stopama od 9% do 13% na godišnjem nivou, i realizovali su se na rok do 10 godina, U saradnji sa Investiciono-razvojnim fondom Crne Gore, Banka je u 2013. godini odobravala investicione kredite po nominalnoj kamatnoj stopi od 6% do 7% na godišnjem nivou.

Pregled kredita po djelatnostima prikazan je u narednoj tabeli samo za 2013. godinu zbog promjene klasifikacije djelatnosti i neuporedivosti sa 2012. godinom.

U hiljadama EUR	2013.
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	238
Vađenje rude i kamena	108
Prerađivačka industrija	1.746
Građevinarstvo	279
Trgovina na veliko i trgovina na malo i popravka motornih vozila i motocikla	2.278
Saobraćaj i skladištenje	272
Usluge pružanja smještaja i ishrane	1.330
Informisanje i komunikacije	63
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	-
Poslovanje nekretninama	-
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	221
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	169
Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	292
Ostale uslužne djelatnosti	186
Fizička lica – rezidenti	8.060
Nerezidenti	92
Ukupno	15.334

15. Investicione HOV koje se drže do dospijeca

Hartije od vrijednosti koje se drže do dospijeca iznose EUR 400 hiljada (2012:150 hiljada) i odnose se na ulaganja u državne zapise Vlade Crne Gore i to 4.000 hartija nominalne vrijednosti 100 EUR po hartiji sa rokovima dospjeca 17.04.2014. godine i 25.02.2014. godine, uz stopu prinosa od 2.72% i 3.54% na godišnjem nivou.

16. Nekretnine, postrojenja i oprema

16.1. Nekretnine, postrojenja i opremu Banke na dan 31. decembra 2013. godine čine:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Građevinski objekti	55	55
Kompjuteri	440	410
Ostala oprema	717	461
Investicije u toku	180	25
Ispravka vrijednosti	(725)	(607)
Ukupno	667	344

16.2. Promjene na ovim sredstvima u toku 2013. godine su sljedeće:

U hiljadama EUR	Građevinski objekti	Kompjuteri	Ostala Investicije u oprema	toku	Ukupno
Nabavna vrijednost					
Stanje 1.1.2013.	55	410	461	25	951
Povećanja	-	-	77	403	480
Prenos sa/na	-	30	178	(247)	(39)
Stanje 31.12.2013.	55	440	716	181	1.392
Ispravka vrijednosti					
Stanje 1.1.2013.	12	336	259	-	607
Obračunata amortizacija	2	25	91	-	118
Stanje 31.12.2013.	14	361	350	-	725
Sadašnja vrijednost na dan					
31.12.2013. godine	41	79	366	181	667
Sadašnja vrijednost na dan					
31.12.2012. godine	43	74	202	25	344

17. Nematerijalna sredstva

17.1. Nematerijalna sredstva Banke na dan 31. decembra 2013. godine čini:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Kompjuterski softver	655	617
Ispravka vrijednosti	(520)	(466)
Ukupno	135	151

17.2. Promjene na nematerijalnim sredstvima tokom 2013. godine su sljedeće:

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Nabavna vrijednost		
Stanje 1. Januara	616	548
Prenos sa/na	39	68
Stanje 31. Decembra	655	616
Ispravka vrijednosti		
Stanje 1. januara	465	410
Obračunata amortizacija	55	55
Stanje 31. Decembra	520	465
Sadašnja vrijednost 31. Decembra	135	151

18. Ostala finansijska potraživanja

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Privremeni račun	109	-
Potraživanja po osnovu naknada i provizija	22	41
Potraživanja po kartičnom poslovanju	36	25
Ostala potraživanja	9	4
Ukupno	176	70

19. Ostala poslovna potraživanja

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Razgraniceni troškovi zakupa	471	567
Ostali razgraniceni troškovi	5	5
Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja	3.943	1.951
Ukupno	4.419	2.523

Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja

Opis	Lokacija	Površina m2	Vrijednost u hiljadama EUR	Datum sticanja
Zemljište	Budva	22.172 m2	2.245	04.12.2013.
Zemljište sa objektima	Plav	18.747m2	451	31.08.2012.
	Danilovgrad i			
Zemljište sa objektima	Nikšić	3.953m2	215	08.12.2011.
Objekti	Tivat	210m2	210	29.06.2012.
Ostalo			822	
Ukupno			3.943	

Sredstva stečena po osnovu naplate potraživanja u iznosu od EUR 2.245 hiljada se odnose na sticanje nekretnine u vlasništvu First Seafront Estate d.o.o. Podgorica. Na osnovu Sporazuma o izmirenju duga, broj 11498/13 od 3. decembra 2013. godine First Seafront Estate d.o.o. Podgorica je prenio na Banku prava svojine na nepokretnosti upisane u listu nepokretnosti br. 801, KO Reževići I, Uprave za nekretnine PJ Budva, ukupne površine 22.172 m2. Ovim Sporazumom izmirena su potraživanja u ukupnom iznosu od EUR 2.076 hiljada koje je banka na dan 25. novembra 2013. godine imala prema sljedećim dužnicima: Galea d.o.o. Podgorica, First Financial Holdings d.o.o. Podgorica, Stan Projekt d.o.o. Podgorica, Balkan Energy d.o.o. Podgorica, Golden Estate d.o.o. Podgorica, Konel Monte d.o.o. Herceg Novi, Mont Voyage d.o.o. Podgorica i First Seafront Estate d.o.o. Podgorica.

20. Depoziti

Depozite klijenata čine depoziti:

U hiljadama EUR			2013.	2012.
	Depoziti po viđenju	Oročeni depoziti	Ukupno	Ukupno
Privredna društva u privatnom vlasništvu	3.266	228	3.494	12.312
Privredna društva u državnom vlasništvu	10	-	10	11
Privredna društva, nerezidenti	1.578	6.590	8.168	-
Preduzetnici	4	-	4	12
Finansijske institucije	17	-	17	11
Javne službe jedinica lokalne samouprave	1	-	1	-
Regulatorne agencije	128	-	128	-
Fondovi	5	500	505	203
Neprofitne organizacije	6	-	6	5
Fizička lica	2.775	1.502	4.277	2.069
Vremenska razgraničenja			49	420
Ostalo	12	-	12	45
Stanje 31. decembra	7.802	8.820	16.671	15.088

21. Pozajmljena sredstva od banaka

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Dugoročne pozajmice finansijskih institucija	2.853	3.296
Evidentna kamata	11	12
Ukupno	2.864	3.308

Dugoročne pozajmice finansijskih institucija na dan 31. decembra 2013. godine iznose EUR 2.853 hiljade (2012.: EUR 3.296 hiljada) i odnose se na obaveze prema Evropskoj investicionoj banci (EIB) po osnovu dugoročnih kredita koje je EIB odobrila za podsticanje razvoja malih i srednjih preduzeća u Crnoj Gori.

Povjerilac	Odobreni iznos hiljadama EUR	Datum odobrenja	Period/ godina	Godišnja kamatna stopa	Saldo dan 31.12.2013.	Saldo dan 31.12.2012.
Evropska investiciona banka	1.795	12.02.2010.	11	3,66%	1.286	1.438
Evropska investiciona banka	205	01.04.2010.	11	3,56%	151	168
Evropska investiciona banka	1.045	21.12.2010.	7	2,69%	621	766
Evropska investiciona banka	955	03.08.2012.	7	2,19%	795	924
Ukupno					2.853	3.296

Tekuće dospijeće po osnovu dugoročnih kredita Evropske investicione banke na dan 31. decembar 2013. godine iznosi EUR 456 hiljada (2012.: EUR 443 hiljade).

22. Pozajmljena sredstva od ostalih klijenata

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Obaveze po osnovu pozajmica Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore	1.130	-
Naplaćena naknada po kreditima	166	150
Ukupno	1.296	150

Obaveze po osnovu pozajmica Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore odnose se na sledeće kredite:

Povjerilac	Odobreni iznosi u hiljadama EUR	Datum odobrenja	Period- godina	Godišnja kamatna stopa	Saldo dan 31.12.2013.
Investiciono-razvojni fond	40	17.01.2013.	7	4%	40
Investiciono-razvojni fond	100	31.05.2013.	5	2,50%	100
Investiciono-razvojni fond	200	24.06.2014.	10	3%	200
Investiciono-razvojni fond	500	13.08.2013.	6	3%	500
Investiciono-razvojni fond	290	27.09.2013.	7	3%	290
Ukupno					1.130

Tekuće dospijeće po osnovu dugoročnih kredita Investiciono-razvojnog fonda na dan 31. decembra 2013. godine iznosi EUR 62 hiljade (2012.: nula).

23. Ostale obaveze

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Uplate za osnivački kapital	6	2
Unaprijed naplaćeni prihod	2	1
Dobavljači za materijalne troškove	50	60
Privremeni račun	62	48
Vremenska razgranicenja	8	4
Ostalo	3	2
Ukupno	131	117

24. Subordinisani dug

Na dan 31.12.2013. godine subordinisani dug iznosi EUR 1.000 hiljada (2012.: EUR 1.000 hiljada) i odnosi se na zajam odobren od gospodina Viktora Restisa, 2008. godine, u vidu subordinisanog duga. Aneksom III od 26. aprila 2013. godine rok vraćanja zajma je produžen do 2020. godine, a prema aneksu IV od 20. decembra 2013. godine kamata se počevši od 4. aprila 2013. godine ne obračunava za primljeni zajam.

25. Akcijski kapital

Akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2013. i 2012. godine iznosi EUR 12.214 hiljada. Akcijski kapital se sastoji od novčanog kapitala i podijeljen je na akcije nominalne vrijednosti 1,00 EUR po akciji.

Spisak akcionara, vlasnika običnih akcija na dan 31. decembra 2013. i 31. decembra 2012. godine je prikazan u sledećoj tabeli:

Naziv akcionara	31. decembar 2013. godine			31. decembar 2012. godine		
	Broj akcija	U hilj. EUR	% učešća	Broj akcija	U hilj. EUR	% učešća
Sigma Delta Holdings d.o.o., Podgorica	10.457	10.457	85,62%	-	-	-
Predrag Drecun	1.221	1.221	10,00%	-	-	-
Restis Viktor	-	-	-	11.400	11.400	93,34%
Pairaktaridis Emmanouil	455	455	3,73%	455	455	3,73%
Stathis Petros	-	-	-	279	279	2,28%
Kotsikopoulos Ioannis	20	20	0,16%	20	20	0,16%
Seriatos Gerasimos	20	20	0,16%	20	20	0,16%
Ostali	41	41	0,33%	40	40	0,33%
Ukupno	12.214	12.214	100,00	12.214	12.214	100,00

U oktobru 2013. godine, došlo je do promjene vlasničke structure Banke. Sigma Delta Holdings d.o.o., Podgorica i gospodin Predrag Drecun su otkupili akcije od gospodina Viktora Restisa i gospodina Petrosa Stathisa. Nakon ove promene, većinski vlasnik Banke postaje Sigma Delta Holdings d.o.o. Podgorica, čiji je osnivač gospodin Petros Stathis. Centralna banke Crne Gore je Rješenjem broj 0102-4849/14 od 30. decembra 2013. godine izdala odobrenje društvu Sigma Delta Holdings d.o.o. Podgorica za sticanje kvalifikovanog učešća u Banci.

Osnovna zarada/(gubitak) po akciji

U hiljadama EUR	2013.	2012.
Dobit / (gubitak) Banke	62	(126)
Ponderisani broj običnih akcija	12.214	12.214
Osnovni dobitak/ (gubitak) po akciji u EUR	0,01	(0,01)

26. Transakcije sa povezanim licima

2013. godina

Povezana lica	Subordinisani dug	Ukupna bruto izloženost po osnovu kredita, garancija, kamata i naknada	Ukupni prihodi	Oročeni depoziti	Depoziti po viđenju	Ukupni rashodi
Neda Stathis	-	-	-	-	62	-
Velimirović Goran	-	39	5	-	2	-
Stathis Petros	-	-	-	12	1,070	-
- Adcapital Montenegro d.o.o. Podgorica	-	-	-	-	0	-
- Adriatic Properties d.o.o. Budva	-	-	35	10	1,924	1
- First Financial Holdings d.o.o. Podgorica	-	-	19	-	5	-
- Golden Estate d.o.o. Podgorica	-	-	72	-	2	-
- Star Media d.o.o. Podgorica	-	-	-	-	0	-
- Stathis Sergey	-	-	-	21	50	-
Predrag Drecun	-	72	7	-	-	-
- Balkan Energy d.o.o. Podgorica	-	-	120	-	0	-
Kolja Krcić	-	14	1	-	3	-
Božo Milatović	-	3	-	17	-	-
Biljana Đuranović	-	-	-	1	-	-
Restis Viktor	1,000	-	-	1,000	1	6
- BSR Fund	-	-	-	6,590	72	23
Redžepagić Mirza	-	15	2	-	-	-
Ramović Edin	-	5	1	-	0	-
Pairaktaridis Emmanouil	-	-	-	-	2	-
- Mont Voyage d.o.o. Podgorica	-	-	43	-	-	-
Peneseda	-	-	46	-	309	-
Seven X aviation d.o.o. Podgorica	-	-	4	-	5	-
Zaposleni	-	852	58	56	15	1

Banka u okviru kreditnog portfolia ima kredite date radnicima Banke i licima povezanim sa njima u iznosu od EUR 787 hiljada (bruto izloženost umanjena za novčani kolateral u iznosu od EUR 46 hiljada). Naime kredit dat zaposlenoj - Aleksandri Vlahović pokriven je novčanim kolateralom u iznosu od EUR 40 hiljada, kao i kredit dat Ivani Borović, u iznosu od EUR 6 hiljada).

FIRST FINANCIAL BANK AD, PODGORICA
Napomene uz finansijske iskaze

2012. godina

U hiljadama EUR	Subordinisani dug	Depoziti po videnju	Oročeni depoziti	Krediti	Redovna kamata	Garancije	Prihodi od kamata	Prihodi od naknada	Rashodi od kamata i naknada	% učešća u kapitalu Banke	Vrijednost učešća u kapitalu Banke	Učešće u kapitalu drugih pravnih lica	% učešća u kapitalu drugih pravnih lica
Restis Viktor	1,000	250	-	-	-	-	-	-	263	93,34%	11,400	-	-
Adriatic Properties DOO	-	1,828	60	-	-	-	-	27	-	-	-	-	-
BSR FUND	-	1,310	7,592	-	-	-	-	-	572	-	-	-	-
Pairaktaridis Emmanouil	-	136	-	-	-	-	-	-	-	3,73%	455	-	-
Mont Voyage	-	-	2	355	3	2	41	6	-	-	-	-	-
Seven X Aviation	-	8	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-
Stathis Petros	-	802	31	-	-	-	-	-	-	2,28%	278	1) Star media doo Podgorica; 2) First Financial Holdings; 3) AD Capital Montenegro 4) Golden Estate	100%; 100%; 100% 50%
Golden Estate	-	20	-	500	-	-	43	3	-	-	-	First Seafront Estate	84%
AD Capital Montenegro	-	66	-	-	-	-	-	17	-	-	-	-	-
First Financial Holdings	-	-	-	51	1	-	7	1	-	-	-	-	-
Star Media DOO, Podgorica	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Neda (Čadenović) Stathis	-	107	-	-	-	-	-	-	-	0,02%	2	-	-
Sergej Stathis	-	50	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kotsikopoulos Ioannis	-	14	-	-	-	-	-	-	-	0,16%	20	-	-
Redzepagic Mirza	-	-	-	15	-	-	2	-	-	0,02%	2	-	-
Ramović Edin	-	1	-	7	-	-	1	-	-	0,01%	1	-	-
Velimirović Goran	-	1	-	50	1	-	2	1	-	-	-	-	-
Predrag Drecun	-	-	-	60	-	-	2	1	-	-	-	-	-
Kolja Krcić	-	2	-	17	-	-	1	-	-	-	-	-	-
United Capital Trust Inc	-	3	-	-	-	-	-	-	-	0,01%	-	-	-
Zaposleni	-	-	28	753	-	-	51	1	9	-	-	-	-

27. Potencijalne obaveze

27.1. Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2013. godine protiv Banke se vode četiri sudska spora. Banka ne očekuje odliv sredstava po ovom osnovu.

Na dan 31. decembra 2013. godine, Banka vodi jedan sudski spor radi naplate potraživanja obezbijedenih hipotekom u ukupnom iznosu od EUR 52 hiljade.

27.2. Ostale potencijalne obaveze

Banka je u toku godine ostvarivala transakcije koje podliježu oporezivanju u skladu sa crnogorskim poreskim zakonima. Iako su ove transakcije pažljivo razmotrene prilikom sastavljanja finansijskih izvještaja, ostaju eventualni rizici da bi nakon sprovedene kontrole od strane relevantnih poreskih organa moglo doći do utvrđivanja dodatnih poreskih obaveza, što nije od materijalnog značaja za Banku, s obzirom da su svi porezi i doprinosi na zarade, naknade članovima Odbora direktora, dobit, nekretnine, ugovore o djelu, zakup i ostalo, plaćeni na pune iznose po važećim stopama.

28. Događaji poslije datuma bilansa stanja

Skupština akcionara Banke je na vanrednoj sjednici održanoj 18. marta 2014. godine donijela Odluku o povećanju kapitala Banke putem emisije akcija zatvorenom ponudom postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine. Obim emisije akcija iznosio je EUR 2.000.000 i podijeljen je na 2.000.000 običnih akcija sa pravom glasa nominalne vrijednosti EUR 1,00.

Komisija za hartije od vrijednosti Crne Gore je 25. aprila 2014. godine donijela Rješenje o utvrđivanju uspješnosti emisije akcija emitovane radi prodaje postojećim akcionarima po osnovu prava preče kupovine u ukupnoj vrijednosti EUR 1.500.000, pojedinačne nominalne vrijednosti EUR 1,00 čime je ispunjen zakonski uslov da iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala.

29. Pokazatelji poslovanja

	Ostvareni pokazatelji poslovanja
Osnovni kapital	3.887
Sopstvena sredstva banke	4.887
Ponderisana bilansna aktiva	15.190
Ponderisane vanbilansne stavke	486
Koeficijent solventnosti	26,25%
Koeficijent likvidnosti banke (minimum 1%)	2,25%
Ostvarena ulaganja u osnovna sredstva banke (limit 40% sopstvenih sredstava banke)	13,65%
Izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (limit 25% sopstvenih sredstava banke)	1,51%
Zbir velikih izloženosti (limit 800% sopstvenih sredstava banke)	39,61%
Ukupna izloženost prema licima povezanim sa Bankom (limit 200% sopstvenih sredstava banke)	19,21%
Ukupna izloženost prema zaposlenom u Banci (limit 1% sopstvenih sredstava banke)	1,51%

Na dan 31. decembra 2013. godine sopstvena sredstva banke iznosila su EUR 4.887 hiljada i bila su ispod zakonski propisanog minimuma od EUR 5 miliona. U aprilu mjesecu 2014. godine izvršena je dokapitalizacija Banke u iznosu od EUR 1.500 hiljada čime je ispunjen zakonski uslov da iznos sopstvenih sredstava mora uvijek biti jednak ili veći od minimalnog novčanog dijela osnivačkog kapitala (napomena 28).